

A Szív Óvoda nevelési programja

És egy asszony, ki csecsemőjét keblére szorította,
Mondá: Beszélj nekünk a gyermekekről,
És ő mondá:
Fiai és lányai ők az önmagát megörökítő Életnek:
Ők általatok, ám nem belőletek jönnek.
És jóllehet veletek vannak, nem a Ti tulajdonotok ők.
Szeretetet adhattok nekik, de nem az elgondolásaikat,
Mert nekik megvannak az ő saját gondolataik.
És testüknek otthont is adhattok, de nem a Lelküknek,
Mert a lelkük a Jövendő házában van otthon,
Ahová Ti nem látogathattok el, még álmaitokban sem.
Igyekeztek hozzájuk hasonulni, de ne akarjátok őket magatokhoz
Hasonlóvá tenni,
Mert az élet nem halad visszafelé és nem köt egyezséget a Tegnappal.
Ti vagytok az Íj, melyről gyermekeiteket,
Élő nyilakat – röpíti a messzeségbe
Az Íjász, aki látja a Célt a végtelen ösvényein túl,
S meghajlítja ereje hatalmával a Húrt,
Hogy gyorsan és messzire szálljanak nyilai...
Ti pedig nyugodjatok bele boldogan, ahogy az Íjász meghajlítja az íjat,
Mert miként szereti a nyilat, amit kirepít,
Akként kedveli ő az Íjat is, ha szilárd és megbízható.

Kahlin Gibran: A próféta

Tartalomjegyzék

		A Szív Óvoda jellemző adatai	5
		Pedagógiai hitvallásunk	6
		Az „Élet – program” specialitásai	7
1.		A Szív Óvoda jellemzői, feltételrendszere	8
	1.1.	A Szív Óvoda jellemzői	8
	1.2.	A Szív Óvoda tárgyi - dologi feltételei	9
	1.3.	A Szív Óvoda infrastruktúrája	11
	1.4.	A Szív Óvoda személyi feltételei	12
2.		A Szív Óvoda nevelési céljai és feladatai	14
	2.1.	A Szív Óvoda nevelési céljai	14
	2.2.	A Szív Óvoda nevelési feladatai	15
3.		A Szív Óvoda nevelésének alapvető keretei	16
	3.1.	Az egészséges életmódra nevelés és az egészséges életvitel igényének kialakítása	16
	3.1.1.	Az egészséges környezet, az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása	17
	3.1.2.	A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása	18
	3.1.3.	A gyermekek testi gondozása, majd képessé tételük önmaguk gondozására	19
	3.1.4.	A speciális gondozó, prevenció és korrekció testi nevelési feladatok ellátása szakemberek segítségével	20
	3.1.5.	Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása	21
	3.2.	A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, a „Zöld óvoda” kritériumainak való megfelelés	22
	3.3.	Az érzelmi nevelés és a szocializáció – felkészítés a közösségi életre	24
	3.3.1.	Az érzelmi nevelés és a szocializáció megalapozása	25
	3.3.2.	Az új gyermekek befogadása a csoportba	26
	3.3.3.	A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése.	27
	3.3.4.	Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása. A nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése.	29
	3.4.	Az esztétikai nevelés és ízlésformálás	31
	3.4.1.	Az esztétikailag megfelelő környezet biztosítása	31
	3.4.2.	Az esztétikai fogékonyság kialakítása, rendszeres élménynyújtás	32
	3.5.	Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása	34

		3.5.1.	A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédképesség, modell értékű beszédviselkedés	35
		3.5.2.	A kommunikációs készségfejlesztés, szókincsbővítés	35
		3.5.3.	A beszédtechnikai hibák javítása	35
		3.5.4.	Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása	36
4.			Az óvodai élet megszervezése	37
5.			Az óvodai élet tevékenységformái	39
	5.1.		A játék	39
		5.1.1.	A játék feltételeinek megteremtése	40
		5.1.2.	Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása	41
		5.1.3.	A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei	41
		5.1.4.	Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékformák	42
	5.2.		Vers - mese	43
	5.3.		Ének, zene, énekes játékok	45
	5.4.		Rajzolás, mintázás, kézi munka	48
	5.5.		Mozgás	51
	5.6.		A külső világ tevékeny megismerése	53
	5.7.		A munkajellegű tevékenységek	56
	5.8.		A tevékenységekben megvalósuló tanulás	58
6.			A Szív Óvoda kapcsolatrendszere	59
7.			A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek a Szív Óvodában	62
8.			A Szív Óvoda szakmai dokumentumainak egymásra épülése	65
			Felhasznált irodalom	67
			Az „ Élet – program ” megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	69
			Legitimációs záradék	71

A Szív Óvoda jellemző adatai

A költségvetési szerv hivatalos neve	Terézvárosi Önkormányzat Szív Óvoda
A rövidített neve	Szív Óvoda
A költségvetési szerv székhelye	1063 Budapest, Szív utca 6.
A költségvetési szerv, alapító szerve	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös utca 3.
A költségvetési szerv fenntartója	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös u. 3.
A költségvetési szerv, irányító szerve	Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata 1067 Budapest, Eötvös utca 3.
A költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata:	Óvodai nevelés
A Szív Óvoda elérhetősége	+ 36 -1 – 322 – 8628
A Szív Óvoda csoportjainak száma:	5
A Szív Óvoda vezetője, a nevelési program benyújtója:	Etelakyné Sarkadi Gabriella óvodavezető

Pedagógiai hitvallásunk

Napjaink felgyorsult, rohanó életritmusa, társadalmi, környezeti adottságainak figyelembevételével fogalmazódott meg bennünk a harmóniára való törekvés gondolata, mely nemcsak a testi-lelki egészségre nevelést foglalja magában, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét célozza.

Ilyen terület a környezetvédelem és az egészségvédelem, s ezért kapta programunk az **„Élet-program** elnevezést, mely az egész nevelőtestület pedagógiáját, annak szellemiségét tükrözi.

Az **„Élet-program”** gyermekközpontú, “befogadó” szellemiséget tükröz.

Hisszük és valljuk, hogy minden gyermek más és más, ezért a fejlesztésükre irányuló pedagógiai eljárásoknak alkalmazkodniuk kell az egyéni fejlettséghez, a fejlődés üteméhez és sajátosságaihoz.

Számunkra nincs különbség gyermek és gyermek között, csak az egyenlő feltételek és azonos körülmények között bizonyított tehetség, egyéni hajlam, irányultság különbözteti meg őket egymástól. Egyik fontos feladatunk az igazságosság, a kisebbségből, az anyagi, családi körülményekből eredő különbségek kiegyenlítése, a lappangó tehetségek felszínre hozása.

Számunkra kiemelt fontosságú az **esélyegyenlőség** megteremtése, a gyermekek mindenek felett álló **érdekének** képviselője. Tiszteljük és elfogadjuk a gyermekeket, biztosítjuk az egyéni képességeinek és készségeinek kibontakoztatását.

Programunk nem tartalmaz kötöttségeket a gyermekek életkor szerinti csoportszervezését illetően, a csoportok kialakítását a jelentkező gyermekek életkora szabja meg.

A **Szív Óvoda** sajátos arculatát társadalmi – természeti környezetünk, helyi adottságaink, az ebből fakadó pedagógiai törekvéseink teremtették meg.

Az **„Élet-program”** sokszínű, specialitásainkat, sajátos arculatunkat természeti környezetünk, helyi adottságaink, a velünk szemben támasztott igények, valamint az ezekből fakadó pedagógiai törekvéseink határozták meg.

Nevelésünk legfontosabb kulcsszavai

- ♥ Környezettudatosság
- ♥ Ökológiai szemléletformálás
- ♥ Társadalmi és a természeti környezetünk befogadása
- ♥ Egészséges test és egészséges lélek
- ♥ Harmónia és felelősség

Terézvárosi Önkormányzat
Szív Óvoda

Az „Élet-program” specialitásai

Környezettudatos magatartásra nevelés, ökológiai szemléletformálás

- ♥ Környezettudatos életvitel megalapozása természet és állatvédelem.
- ♥ A környezeti értékek felismerése – **tudatformálás.**
- ♥ A környezetközpontú magatartás kialakítása - **értékrend**
- ♥ A holisztikus természetkép kialakítása – a világ megízlelése, megtapintása
- ♥ Egyesületi tagként aktív részvétel az „Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata” programjaiban.
- ♥ Egyesületi tagként aktív részvétel az „Környezetünkért” óvodai egyesület programjaiban.
- ♥ Egyesületi tagként aktív részvétel az „Magyar Madártani Egyesület” programjaiban.
- ♥ **„Zöld óvoda”** vagyunk.
- ♥ **„Madárbarát – kert”** vagyunk.
- ♥ Kirándulások.
- ♥ Táborozások.

Komplex művészetre nevelés

- ♥ A nemzeti kultúra alapjainak lerakása.
- ♥ Táncház.
- ♥ Néptánc-tanítása.
- ♥ Zenehallgatás.
- ♥ Kézműves foglalkozások.

Az egészséges életmódra nevelés és az egészséges életvitel igényének kialakítása

- ♥ A testi (szomatikus) egészség védelme.
- ♥ A lelki (pszichés) egészség védelme.
- ♥ A szociális (társas – társadalmi) egészség védelme.
- ♥ A nehezen szocializálható gyermekek differenciált fejlesztése.
- ♥ A gyermekek szenzomotoros integrációjának optimális elősegítése
- ♥ Alapkultúrtechnikák elsajátításának megalapozása.

A nevelőtestület valamennyi tagja szaktudását és sok-sok szeretetét adja a kitűzött célok elérése érdekében.

1. A **Szív Óvoda** jellemzői, feltételrendszere.

1.1. A **Szív Óvoda** jellemzői:

A **Szív Óvoda** Budapest VI. Kerületében, Terézvárosban található, tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető helyen.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint az épület 1886. április 13 – án készült el. Az építető, Kaukovszky Adolf felesége magánóvodát tartott fenn benne. Haláluk után az épületet a fővárosnak adományozták azzal a kikötéssel, hogy mindenkor óvoda működjön benne. 1904 – ben nyílt meg, mint fővárosi óvoda. Később az ingatlanrendezések során az épület a VI. kerületi Tanács, majd az Önkormányzat birtokába került.

A **Szív Óvoda** a belvárosban van, gyermekeink több emeletes, kert nélküli házakban laknak, a valódi természet közelsége nem része mindennapjaiknak.

Az épület hermetikusan elzárt a forgalomtól és a környező épületektől, megteremtve azt a biztonságot, amely az óvoda egészére jellemző.

Tágas udvarunk minden évszakban biztosítja a szabad mozgást, a szabad játékot. A zöld felületek, a bokrok, a fák, a virágok, lehetőséget kínálnak a természet változásainak a megfigyelésére.

Napjainkban gyermekek összetétele híven tükrözi a társadalmi rétegződést, együtt nevelkednek az eltérő szociális háttérből érkező gyermekek.

1.2. **A Szív Óvoda** tárgyi – dologi feltételei

A **Szív Óvoda** régi – patinás, felújított épület három szintjén helyezkedik el.

A **pincszinten** található a tornaszoba, a gyermeköltöző, a könyvtár – nevelői, a fejlesztőpedagógus szobája, a mosókonyha és a kazánház.

A **földszinten** 2 csoportszoba, gyermek és felnőtt öltöző, mosdók, konyha, logopédus szobája kapott helyet.

Az **emeleten** 3 csoportszoba, gyermekmosdók, öltözők, konyha található. Az emeleten alakítottuk ki az óvodavezetői és a gazdasági iroda. Az óvoda összkomfortos, kívülről és belülről is fel van újítva.

Az öt csoportszoba a gyermekek fejlődésének megfelelően igényesen berendezett, eszközellátottsága minden szempontból megfelel a korszerű elvárásoknak.

Az egyes nevelési területek feladatainak megvalósításához az alábbi feltételrendszerrel rendelkezünk:

Könyvtárunk biztosítja:

- ♥ pedagógusaink szakmai fejlődését
- ♥ gyermekeink zene és könyvszeretetének megalapozását.

A könyvtári állomány – mely tartalmazza a szakkönyveket, ismeretterjesztő és mesekönyveket illetve kazettákat, CD –ket, video –filmeket, kb. 1500 db –ra tehető.

Rendelkezünk valamennyi tevékenységformához szükséges eszközöket. Kiemelten sok eszköz segíti a környezettudatos magatartásra nevelést és a mozgásos tevékenységeket.

Mindennapjainkba természetesen épül be a tornaterem, a könyvtár és a kézműves szoba használata is, változatos tornaszerekkel, melyek biztosítják a gyermekek harmonikus, differenciált mozgását.

Az eszközök használata mindennapi életünk gyakorlatává vált, ezért folyamatos karbantartásukra, pótlásukra és bővítésükre van szükség.

A gyermekek egészséges életmódra nevelésének legfontosabb színtere az óvodánk udvara, mely két részre osztható. A hátsó területen kaptak helyet a mozgásfejlesztő játékok – ez a terület a mesterséges megvilágítás megteremtésével lehetőséget ad a délutáni játéktevékenységre -. Az első udvar a kézműves foglalkozásokat biztosítja a gyermekek számára.

A Szív Óvoda belső tere, esztétikus, szép és praktikus. A csoportszobákban jó minőségű bútorok, textiliák és igényes játékok vannak. A világítás korszerű, takarékos, otthonos.

Programunk sajátosságainak megfelelően rendelkezünk az alábbi eszközökkel

- ♥ Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózatának kiadványai, melyek mindenki által elérhetőek,
- ♥ a „Környezetünkért” óvodai egyesület kiadványai, melyek mindenki által elérhetőek,
- ♥ a „Magyar Madártani Egyesület” kiadványai, melyek mindenki által elérhetőek,
- ♥ növényházak, madáretetők,
- ♥ eszközök a növényápoláshoz,
- ♥ akváriumok, kerti tó – halakkal,
- ♥ mikrovilágunkat felfedező eszközök,
- ♥ távcsövek,
- ♥ mikroszkópok,
- ♥ nagyítók,
- ♥ iránytűk,
- ♥ bogárgyűjtő készletek,
- ♥ térképek,
- ♥ könyvek stb.,
- ♥ szelektív hulladékgyűjtés – elem, műanyag flakon, papír,
- ♥ készségfejlesztő játékok,
- ♥ kerékpárok, rollerek,
- ♥ tornapad,
- ♥ tornaszőnyeg,
- ♥ bordásfal,
- ♥ óvodai többfunkciós mászó készlet,
- ♥ egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések,
- ♥ mozgáskultúrát, mozgásigényt, mozgásfejlődést segítő eszközök,
- ♥ maxi „Mozgáskotta” készlet,
- ♥ a népi, klasszikus polgári kultúra bemutatására szolgáló ismeretterjesztő anyagok
Képzőművészeti Albumok, könyvek, CD – k,
- ♥ táncruhák, kiegészítők,
- ♥ népi hangszerek,
- ♥ ritmushangszerek (minden gyermek számára), készségfejlesztő játékok,
- ♥ jól felszerelt kézműves – műhely (szövőkeretek, hímző ráámák, természetes alapanyagok, körmöcske, varrógép, varróeszközök stb.),
- ♥ a szociálisan rászoruló gyermekek részére megszervezett fejlesztő foglalkozások eszközei,
- ♥ érzékelést és észlelést fejlesztő speciális játékok,
- ♥ ILLEMBERKE – program,
- ♥ gyümölcscentrifuga, gyümölcsaszaló, teafőzők, kenyér sütőgép.

1. 3. A **Szív Óvoda** infrastruktúrája.

A működési feltételek ezen a területen is kitűnőek. 2007 – ben birtokba vehettük az utolsó szolgálati lakást, amelyben óvodavezetői és a gazdasági iroda lett kialakítva. Ezzel a fejlesztéssel óvodánk méltó körülmények között tudja fogadni a szülőket és a vendégeket egyaránt.

Rendelkezésünkre áll valamennyi eszköz, amire a zavartalan működéshez szükségünk van.

- ♥ Számítógép 3 db óvodavezető, óvodatitkár, nevelőtestület.
- ♥ Internet hozzáférés: 3 számítógépnél.
- ♥ Laptop az óvodapedagógusok számára.
- ♥ **A Szív Óvoda** egész területén hozzáférhető az internet.

- ♥ Scanner.
- ♥ Nyomtatók
- ♥ Fénymásolók – iroda + óvodapedagógusok

- ♥ Telefon, fax.

- ♥ Digitális fényképezőgép.
- ♥ Digitális kamera.
- ♥ Televízió, DVD lejátszó, videomagnó.
- ♥ CD – lejátszó minden csoportszobában, a könyvtárban, a logopédusnál, a fejlesztő pedagógusnál, a gyógytornásznál.

- ♥ Vetítők, vetítövásznak valamennyi csoportban és a könyvtárban.
- ♥ Írásvetítő.
- ♥ Hangosító berendezés + mikrofonok.

- ♥ Írható fali mágnes tábla valamennyi csoportban és az irodákban.

- ♥ Könyvtár és zenetár.

1.4. A **Szív Óvoda** személyi feltételei:

Óvodapedagógusi szakképzettséggel rendelkező főállású óvónők	11 fő
Pedagógiai munkát segítő főállású dajkák száma	6 fő
Óvodatitkár	1 fő
Mosó – vasalónő	1 fő
Karbantartó – kertész	1 fő

Az óvodapedagógusok közül:

pedagógus szakvizsgával rendelkezik	4 fő
szakirányú végzettséggel rendelkezik	1 fő
egészségügyi szakvizsgával rendelkezik	1 fő
Nemzetközi ECDL szakvizsgával rendelkezik	2 fő

Az **„Élet-program”** céljának megvalósítása csak egy egységes és elhivatott nevelőtestülettel lehetséges.

Az **„Élet-program”** specialitásainak megfelelően szervezzük és vállaljuk a szakmai továbbképzéseket, melyek az alkalmazotti testület valamennyi tagját alkalmassá teszik arra, hogy maradéktalanul megvalósuljon nevelési céljaink.

A **Szív Óvoda** pedagógusai rendelkeznek azokkal a pedagógiai képességekkel és készségekkel, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a programunk megvalósításához.

Ezek a következők:

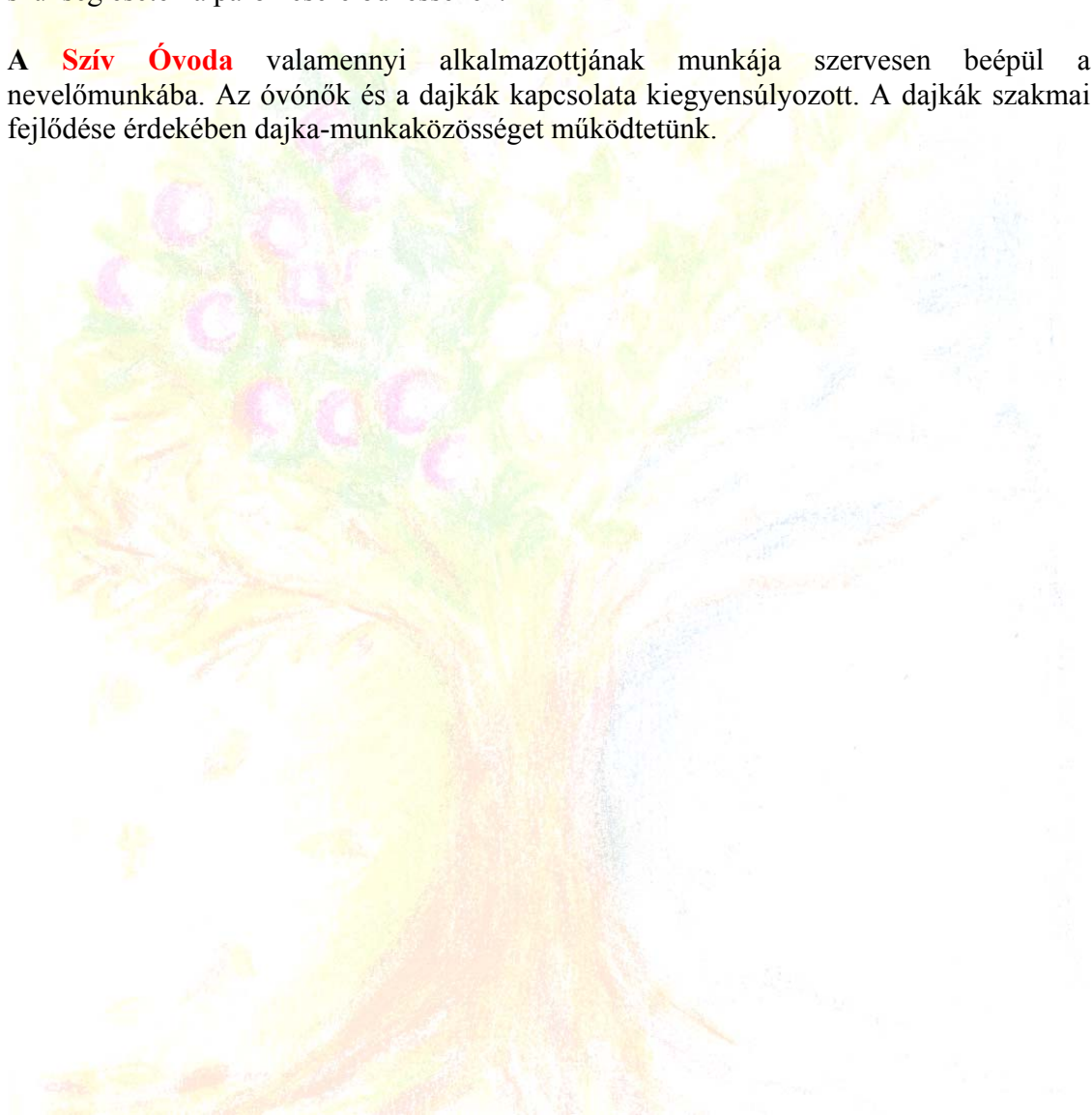
- ♥ **Kommunikációs készség** – a kapcsolatteremtés, a kapcsolatmegtartás képessége, mely figyelembe veszi a gyermek érzelmeit és megtalálja a gyermekek számára megfelelő hangnemet.
- ♥ **Konstruktív képesség** – melyre az ismeretszerzési folyamatban van szükség.
- ♥ **Szervezőképesség** – feltétele annak, hogy az óvodapedagógus jól be tudja osztani az idejét.

Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás.

Az elmúlt évek során olyan óvónői párok alakultak ki, akik szívesen dolgoznak együtt, munkájuk egymásra épül, illetve a különböző személyiségjegyek szerencsésen egészítik ki egymást. A nevelőtestület egységes, a nevelők közötti jó kapcsolat biztosítja, hogy szükség esetén a párok cserélődhessenek.

A **Szív Óvoda** valamennyi alkalmazottjának munkája szervesen beépül a nevelőmunkába. Az óvónők és a dajkák kapcsolata kiegyensúlyozott. A dajkák szakmai fejlődése érdekében dajka-munkaközösséget működtetünk.

2. A **Szív Óvoda** nevelési céljai és feladatai

2.1. A **Szív Óvoda** nevelési céljai

- ♥ A környezettudatos magatartás megalapozása.
- ♥ Ökológiai szemlélet megalapozása.
- ♥ A holisztikus természetkép kialakítása
- ♥ Gyermekünkben felébreszteni a tudásvágyat, megismertetni a jól végzett munka örömét, az alkotás izgalmát.
- ♥ Környezetével, saját magával szemben igényes, pozitív „Én-képű” gyermeki személyiség kialakítása.
- ♥ A testi és lelki egészség igényének megalapozása.
- ♥ Gyermeki világnépek alakítása.
- ♥ Gyermeki jogok és kötelességek megismertetése.
- ♥ A művészetekhez fűződő pozitív érzelmi kapcsolatok megalapozása.
- ♥ Az előbbieket megvalósításával célunk a gyermekek **ÉLET – re** nevelése.

**Igyekszünk a szó nemes értelmében óvoda maradni.
Célunk a nevelés során:
a kreativitás,
a pozitív gondolkodás kialakítása,
a gyermek optimális személyiségfejlődésének biztosítása,
annak érdekében, hogy megfelelően szocializált legyen a
közösségi élethez.**

2.2. A **Szív Óvoda** nevelési feladatai

- ♥ Az embert, a természeti és társadalmi környezetet tisztelő – érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi – szokásrendszer megalapozása.
- ♥ A természeti környezetünk (szűkebb és tágabb) élővilágának megismertetése és védelmére nevelése – **„Azt gyűjtjük, amit a természet elenged.”**
- ♥ A világ megízlelése, megtapintása.
- ♥ A játékon keresztül kereső, kutató, felfedező, élményszerző tevékenységek biztosítása.
- ♥ Nyílt, barátságos, önálló gyermeki személyiség tudatos formálása, önmaga értékeinek és gyengeségeinek megismertetése és elfogadtatása. Biztosítjuk az önzonosság elérését és erősítését.
- ♥ A gyermekek szemléletének formálásával képessé tesszük őket arra, hogy felnőtt korukban befolyásolni tudják saját testi – lelki egészségüket.
- ♥ Megteremteni azt a légkört, amely lehetővé teszi mások elfogadását, melyben megismertetjük az emberi együttélés szabályait és be is tartatjuk azokat.
- ♥ Kivételes, meleg, barátságos légkört teremtünk, amelyben a gyermek félelmek és gátlások nélkül vállalni tudja önmagát értékeivel és gyengeségeivel együtt.
- ♥ A gyermeki jogok és kötelességek megismertetése, amely hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy megtalálják helyüket és szerepüket először a szűkebb, majd a tágabb környezetükben.
- ♥ A művészeti tevékenységek során biztosítjuk a rácsodálkozás örömét.

3. A Szív Óvoda nevelésének alapvető keretei.

3. 1. Az egészséges életmódra nevelés és az egészséges életvitel igényének kialakítása.

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az egészséges életmód kiemelt szerepet kapott a nevelési programunkban, amely alapvető feltétele a többi nevelési területen folyó munka pozitív érvényesülésének, illetve megvalósításának.

Célja:

- ♥ Olyan belső igény kialakítása gyermekeinkben, amely során fontossá válik számukra a testi – lelki fejlődésük. A gyermekeken keresztül szeretnénk formálni a családok életszemléletén.
- ♥ Az egészséges életvitel igényeinek kialakítása.

Feladata:

- 3.1.1. Egészséges környezet, az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása.
- 3.1.2. A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása. A mozgásigény, a harmonikus, összerendezett mozgás külső feltételeinek biztosítása.
- 3.1.3. A gyermekek testi gondozása, majd képessé tételük önmaguk gondozására.
- 3.1.4. Szakemberek segítségével speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.
- 3.1.5. Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása.

A fejlesztés tartalma:

3.1.1. Az egészséges környezet, az egészséges testi fejlődés külső feltételeinek biztosítása.

Az óvodai környezet lehetővé teszi gyermekeink egészséges testi fejlődését.

Az óvoda udvara a nevelés egyik színtere. A különböző jellegű talajfelületei más – más célt szolgálnak. A hátsó, elsősorban mozgásos játékok lehetőségét biztosító udvaron találhatóak:

- ♥ homokozó, mászóka, csúszda, focipálya, kosárlabdapalánk, vonat, babakáz, sátor, hintaszék, kerékpár, roller, egyéb mozgásfejlesztő eszközök. stb.

Az első udvaron a nyugodtabb, kevésbé mozgásos tevékenységek folynak:

- ♥ ábrázolás, barkácsolás

A higiénés feltételeket biztosítja az udvari WC, a kézmosó, a kerti zuhany és az állandó folyadékpótlás lehetősége. Nyáron fürdőmedence hűs vízben pancsolhatnak a gyermekek.

A játékok, sportszerek biztonságára folyamatosan ügyelünk.

Az öltözők kialakítása a lehetőségekhez képest, megfelelően biztosítják a nyugodt vetkőzést, öltözést.

A gyermekmosdók felújítottak, lehetővé teszik a gyermekek számára a WC használat intimitását. Az egykaros keverőcsapok felszerelésével elősegítettük az egyszerű és gazdaságos vízhasználatot.

A csoportszobák berendezése alkalmazkodik az adott csoport életkorához, összetételéhez (állítható magasságú asztalok stb.) A csoportszobákban a nyugodt, meleg színek dominálnak, a világítás korszerűsítése megtörtént, jó fényű otthonos csillárokkal rendeztük be a helyiségeket.

Az óvoda egész területén nagy gondot fordítunk a tisztaságra. Magas minőségű, atkamentesítő és légtisztító porszívóval szolgáljuk az gyermekek egészségét. A készüléket a napi takarítás során alkalmazzuk.

3.1.2. A gyermekek egészségének védelme, ellenálló képességének fokozása.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Rendszeresen tartózkodunk az udvaron, télen sem marad el a levegőzés, amit megfelelő mozgással párosítunk – szánkózás, hógolyózás.

Helyi programunk szellemiségének megfelelően minden csoport naponta kötelezően használja a tornatermet. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése érdekében játékaink olyan elemeket tartalmaznak, melyekkel a különböző alapmozgásokat, készségeket fejlesztjük. Gyakran sétálunk, kirándulunk. Hagyományaink közé tartozik a téli - nyári táborozás.

Megismertetjük gyermekeinkkel a **szív** egészséges működését, egészségének védelmét, edzését.

A gyermekek számára érthetővé tesszük az egészséget károsító hatások fogalmát:

- ♥ a káros szenvedélyeket – dohányzás,
- ♥ túlzott televízió és számítógép használata,
- ♥ alkohol és kábítószer használata,
- ♥ szükségtelen étkezések és az élelmiszerek káros hatása.

Az óvodánkban csak egészséges gyermekeket fogadunk, a napközben megbetegedetteket elkülönítjük, a szülőt értesítjük, sürgős esetben azonnali ellátását biztosítjuk (lehetőség szerint telefonon szülői hozzájárulást kérve).

Gyermekeink állapotát rendszeresen ellenőrzi az óvoda orvosa és védőnője. Munkánk során kötelező érvényűnek tartjuk magunkra nézve az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat előírásait.

A fertőzések elkerülése érdekében minden gyermek saját törölközővel, fogkefével, pohárral, fogkrémmel és fésűvel rendelkezik.

3.1.3. A gyermekek testi gondozása, majd képessé tétele önmaguk ápolására.

A testápolás feladatai:

- ♥ A tisztaságigény kialakítása,
- ♥ a családi és az óvodai gondozás összehangolása,
- ♥ WC használata, kézmosás,
- ♥ papírzsebkendő használata,
- ♥ fésülködés,
- ♥ fogmosás,
- ♥ szükség szerint fürdetés, körömápolás, ruhák kimosása,
- ♥ a nyári időszakban napenkénti zuhanyozás,
- ♥ téli időszakban folyamatosan biztosítjuk a kéz – és ajakápolást,
- ♥ az alacsonyabb gyermekek számára fellépőt biztosítunk a kényelme mosdóhasználatához.

A gyermekek fokozatosan, az egyéni fejlődés ütemének megfelelően jutnak el a személyes gondozottság igényléséig.

Az öltözködés feladatai:

Alapvető feladatunk, hogy a szülőkkel együttműködve biztosítsuk a gyermekek számára a kényelmes, réteges, időjárásnak megfelelő öltözködést.

Valamennyi gyermek ruháját elkülönített szekrényben tároljuk.

A lúdtalp elkerülése érdekében szorgalmazzuk a megfelelő lábbeli viseletét. A balesetek elkerülése miatt a papucs használatát nem engedjük meg.

A délutáni pihenésnél gyermekeinket pizsamába öltöztetjük át.

A testnevelés foglalkozásokon kötelező a tornaruha viselete.

A szülők által biztosított a pótruha illetve fehérnemű.

Az egészséges, helyes táplálkozás megismertetése, megszerettetése:

Három étkezést biztosítunk azonos időintervallumban. Nagy gondot fordítunk az étkezés körülményeire

- ♥ esztétikus eszközök
- ♥ viselkedési és illemszabályok megismertetése, betartatása

A nap különböző szakaszaiban, lehetőséget biztosítunk a folyadékpótlásra. Bevezettük a délelőtti teázást.

Az étkezéseket kiegészítjük egészséges ételekkel.

Minden csoportban heti egy **egészségnapon** kiemelten foglalkozunk az egészséges táplálkozással.

Friss gyümölcslét készítünk és fogyasztunk, saját aszalású gyümölcsöket, magvakat eszünk, kenyeret sütünk.

Minden csoportban, a szülők kezdeményezésére gyakorlattá vált a napi rendszeres gyümölcs és zöldségfogyasztás.

A heti étrend nyomon követhető minden szülő számára annak érdekében, hogy gondoskodni tudjanak az otthoni táplálék – kiegészítésről.

Pihenés:

Az egészséges, kényelmes, nyugodt pihenés érdekében a hagyományos óvodai fektetőket, kényelmes, mosható, könnyen kezelhető matracokra cseréltük le.

A megfázások elkerülése érdekében felnőtt méretű, könnyű paplant használunk, mely félbehajtvva alulról és felülről is védi a gyermekeket. Kényelmüket a pizsama is biztosítja.

Az egyéni alvási szokásokat maximálisan figyelembe véve, alhatnak kedvenc játékaikkal, vagy „rongyaikkal”. Nem kényszerítünk senkit alvásra, rövid pihenés után a nem alvó gyermekek csendes, társaikat nem zavaró tevékenységekkel foglalhatják el magukat.

Folyamatos levegőcserével, levegőtisztító és párásító berendezés használatával biztosítjuk a tiszta, friss levegőt.

A paplant és pizsamát elkülönítetten egy nagypárnahuzatban tároljuk.

3.1.4. A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása szakemberek segítségével.

A rendszeres óvoda szűrések eltörlése miatt az óvoda védőnőjével csak kapcsolattartás van, illetve a fejtetvesség szűrése történik meg.

- ♥ Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a kerületi Nevelési Tanácsadó munkatársaival,
- ♥ óvodapszichológus látogatja az óvodánkat minden héten,
- ♥ fejlesztőpedagógus látogatja az óvodánkat minden héten,
- ♥ logopédus látogatja az óvodánkat minden héten,
- ♥ A rászoruló gyermekekkel gyógytornász foglalkozik minden héten, a gyermekek vizsgálatáról az óvoda gondoskodik.

3.1.5. Az egészséges és biztonságos környezet megteremtése és a kapcsolódó szokások alakítása:

- ♥ Az óvodapedagógus befogadó személyisége.
- ♥ A gyermekek által használt helyiségek biztonságosak, szükségleteik szerint lettek kialakítva és berendezve.
- ♥ A gyermekek tiszta, ép játékok között töltik mindennapjaikat.
- ♥ A folyamatos levegőcserét szellőztetéssel biztosítják.
- ♥ A levegő páratartalmát párásító készülékkel optimalizáljuk.
- ♥ A gyermekek baleseti oktatás keretében sajátíthatják el a biztonságos magatartást.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Igényes megjelenésével példát mutat a gyermekeknek, a szülőknek, a kollégáknak.
- ♥ Nevelőtársi kapcsolat kialakítása a család és az óvoda között.
- ♥ Az egészséges életvitel kialakításához szükséges rugalmas napirend kialakítása.
- ♥ Az életkorhoz, és az egyéni képességekhez igazodó szokás – szabályrendszer kialakítása.
- ♥ Az egészséges és a biztonságos óvodai környezet megteremtése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, illetve annak igénye.
- ♥ Kialakul az igényük az ápolt megjelenésre.
- ♥ Szilárd szokássá válik az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- ♥ Önállóan, időjárásnak megfelelően öltözködnek, ruhájukat rendben tartják
- ♥ Ügyelnek a saját és a társaik biztonságára
- ♥ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteiket képesek szándékosan irányítani.

3.2. A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, a „Zöld óvoda” kritériumainak való megfelelés

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozása, az óvodai nevelésünk egész folyamatában jelen van.
- ♥ Az „**Élet-program**” – ban, törekszünk az élő és élettelen természeti és mesterséges környezetünkkel való együttélés, környezettudatos életmód, szokás értékrendszer, gondolkodás és viselkedésmód megalapozására.

Célja:

- ♥ Megalapozni a gyermekben azt a mentalitást, hogy az emberiség- és abban ő a gyermek- a természet egy részét képezi, de nem uralkodik rajta.
- ♥ Programunk életmódot, gondolkodást, védelmet, viselkedésmódot, a természet kincseinek okos és mértéktartó felhasználását közvetíti a gyermek számára.

Feladata:

- ♥ A környezetünkhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyulás megalapozása, melyhez sokoldalú tapasztalatszerzés párosul.
- ♥ Élő és élettelen környezetünk védelmére irányuló igény felkeltése, értékalapozás.
- ♥ Céljaink eléréséhez szükséges alapvető képességek és szokások megalapozása.
- ♥ Alapvető kultúrhygiéniai, valamint viselkedési szokások betartása.
- ♥ Tudatformálás
- ♥ Felelősségtudatos állattartásra nevelés.

A környezettudatos magatartás és életvitel megalapozására nevelés kiemelt területei:

- ♥ Külső természeti környezet
- ♥ Külső mesterséges környezet
- ♥ Belső természeti környezet
- ♥ Belső emberi környezet

A fejlesztés tartalma:

A mindennapjainkban törekszünk arra, hogy minél több, pozitív érzelmi hatás érje gyermekeinket, akár tervezett, akár spontán tevékenységek formájában. Nevelési-gondozási feladataink során minden alkalmat megragadunk az energiatakarékosság lehetőségeire, kihangsúlyozzuk ennek fontosságát. Egészségnapok szervezésével megalapozzuk az egészséges táplálkozás szabályait.

Olyan tevékenységeket biztosítunk, amelyek élő és élettelen környezetünk védelmét szolgálja:

- ♥ Természet jeles napjainak megünneplése
- ♥ Társadalmi világnapok megünneplése
- ♥ Szelektív hulladékgyűjtés
- ♥ Vizsgálódások, kísérletek
- ♥ Növények rendszeres ápolása, állatgondozás
- ♥ Kapcsolat a hivatalos környezetvédelmi szervekkel / Zöld Óvodák Hálózata Magyar Madártani Egyesület, Környezetünkért Óvodai Egyesület, Egészségesebb Óvodákért Egyesület Hálózata/
- ♥ Előadások szervezése a szülők és óvodapedagógusok számára
- ♥ Szülői híradó „Zöld fal”
- ♥ Kirándulások, tapasztalatszerző séták
- ♥ Terepgyakorlatok
- ♥ Növény- és állat-örökbefogadások

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Természeti és társadalmi környezet értékeinek megőrzésére és megóvására nevelés.
- ♥ A felnőttek modell értékű viselkedése, a környezetvédelem iránti elkötelezettsége.
- ♥ Önképzés, tanfolyamokon való részvétel.
- ♥ Alapvető természettudományos ismeretek.
- ♥ A Zöld Óvoda kritériumrendszerének ismerete és betartása.
- ♥ Kapcsolattartás a hivatalos szervekkel.
- ♥ Szülői szemléletváltás, attitűd befolyásolása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodás kor végére

- ♥ Környezetét szerető, védő gyermeki személyiség kialakulása.
- ♥ Alapvető, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő természettudományos ismeretek, tapasztalatok szerzése.
- ♥ Játékos, kísérletező, érdeklődő, tudásvágygal rendelkező gyermeki személyiség kialakulása.

3.3. Az érzelmi nevelés és a szocializáció – felkészítés a közösségi életre.

A gyermeket születése pillanatától közösség veszi körül.

Az óvodáskor elérésekor már megszokta a családon belüli együttélés elemi szabályait. Képes ugyan az együttműködésre, de ez a képesség mégis a közvetlen tanulás útján teljesedik ki, mely a modellkövetésre épül, s ebben az óvodának, a jelenlegi társadalmi körülmények között egyre nagyobb szerepet kell vállalnia.

Az óvodás évek gyors lefolyásúak, a gyermek érzelme, annak függvényében fejlődik, hogy milyen mintát lát a családban, tágabb környezetében, és hogy mennyire részesül ő ebből.

Helye a nevelés folyamatában:

A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, családias, szeretettelgi légkör vegye körül.

Célja:

Az újonnan óvodába kerülő gyermekek otthonosan mozogjanak az új környezetben, jó kapcsolatba kerüljenek társaikkal és a felnőttekkel. Egyre nagyobb örömet leljék a csoport életében. Alakuljon ki a kölcsönös segítség és együttműködés képessége. Pozitív érzelmi irányulásra törekvés, amely tiszteletben tartja a gyermek egyéniségét.

Feladata:

3.3.1. Az érzelmi nevelés és a szocializáció megalapozása.

3.3.2. Az új gyermekek fogadása a csoportban.

3.3.3. A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése.

3.3.4. Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása.

A fejlesztés tartalma:

3.3.1. Az érzelmi nevelés és a szocializáció megalapozása.

- ♥ Biztosítjuk, hogy a gyermekcsoportok élete zavartalan, derűs, örömteli legyen.
- ♥ A csoportszobák berendezése biztosítja az együtt, és külön-külön történő tevékenységek lehetőségeit.
- ♥ Felkészítés a közösségi életre.
- ♥ Erkölcsi normák kialakítása.
- ♥ Az emberi különbségek elfogadására és tiszteletben tartására nevelés.

Az erkölcsi normák az emberek viselkedésében és cselekedeteiben valósulhatnak meg. Fontosnak tartjuk a vonzó példát, a szép emberi magatartást. Helyes magatartási formákat erősítünk és azokat automatikus szokás-rendszerre alakítjuk:

- ♥ óvodai viselkedés szabályai
- ♥ érintkezés szabályai

Legfontosabb feladatunk az, hogy az óvodapedagógus és a nevelőtestület többi tagja a maga szeretetével, egyéniségével megszerettesse és vonzóvá tegye az óvodai életet.

3.3.2. Az új gyermekek befogadása a csoportba.

Az újonnan érkező gyermekek befogadása nem az első napon kezdődik.

- ♥ Áprilisban nyílt napokat szervezünk az érdeklődő gyermekek és szüleik számára, mely során ízelítőt kapnak az óvodánk életéből.
- ♥ A májusi beiratkozás során a gyermekek és szüleik találkoznak a leendő óvodapedagógusokkal.
- ♥ Nyáron lehetőséget nyújtunk az óvodai élet megismerésére. A beszoktatás klasszikus időszakában mindenféle érzelmi megnyilatkozást természetesnek tartunk.

Már az első napokban igyekszünk egyenrangú nevelőtársi viszonyt kialakítani a szülőkkel a kölcsönös bizalom alapján. Célunk, hogy gyermekeik minél előbb találják meg a helyüket a közösségben.

Minden gyermeket igyekszünk személyesen megismerni, ezért eleinte a csoportban dolgozó óvónők és dajkák az egész napot együtt töltik a gyermekekkel.

A szülők eldönthetik, hogy a beszoktatási időben, gyermekeikkel együtt részt kívánnak-e venni a csoport életében, alkalmazkodva gyermekeik igényeihez.

Sokszor hangoztatjuk a gyermekek nevét és jelét, hogy ők is megismerjék egymást és nevükön szólítsák társaikat.

Igyekszünk minél rugalmasabban megszervezni a napi tevékenységet, azonban vannak a napnak olyan mozzanatai, amelyeket következetesen betartunk, így a későbbiek során ezek a szokások természetessé válnak (szokás – szabályrendszer megalapozása). A nem újonnan szerveződő csoportba bekerülő gyermekek könnyebb beilleszkedése érdekében a „régii” gyermekeket felkészítjük az újonnan érkező társaik befogadására.

3.3.3. A csoport életének vonzóvá tétele, az összetartozás tudatának felébresztése

Az óvodapedagógus – gyermek, dajka néni – gyermek, gyermek – gyermek, felnőtt – felnőtt kapcsolatát pozitív érzelmi töltés határozza meg.

Az alábbi értékeket és normákat tartjuk fontosnak:

- ♥ bizalom
- ♥ tiszteletadás
- ♥ egymás megbecsülése
- ♥ tapintat - figyelmesség
- ♥ figyelem
- ♥ segítségnyújtás
- ♥ tolerancia
- ♥ önállóság
- ♥ kitartás
- ♥ önfegyelem
- ♥ pozitív érzelmek kialakítása
- ♥ felelősségérzet
- ♥ kötelességtudat
- ♥ szabálytudat
- ♥ példamutatás
- ♥ együttérzés
- ♥ önzetlenség, a humánus magatartás.

Hagyományok, ünnepek

A szokások, hagyományok, ünnepek biztos szigetként állnak hétköznapijaink sodrásában, melyre szükség van időnként felkapaszkodni, hogy megpihenjünk, kikapcsolódjunk, valami kicsit mássá váljon, mint a megszokott.

Népünk múltja nem mögöttünk van, hanem alattunk. Ha mögöttünk lenne, elhagyhatnánk, miközben rohanunk előre. Ha alattunk van, akkor vigyázni kell rá, hiszen azon állunk, létezőnk, s nem csúszhat ki alólunk ez a talaj.

A **Szív Óvodában** e gondolatok szellemében, megkülönböztetett jelentőséget tulajdonítunk a hagyományoknak, ünnepeknek.

A folyamatos készülődés, érzelmi ráhangolódás fokozza gyermekeink közösséghez tartozását.

Programunk szellemének megfelelően fontos jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a népi kultúrából, a néphagyományokból ismerjenek meg gyermekeink szokásokat, hiszen ilyenkor „tisztá forrásból” merítünk. Ennek megfelelően történik az adventi készülődés, a farsangi multság, a húsvét megünneplése, s a rendszeresen szervezett táncház. Saját hagyományaink, ünnepeink legnagyobb jelentősége és feladata az óvoda és a család kapcsolatának mélyítése. Ezeknek a programoknak jelentős közösségformáló hatásuk van, hiszen többségében maximálisan támaszkodnak az aktív szülői részvételre. E megmozdulások egy része kitűnő lehetőséget biztosít arra, hogy programunk szellemiségét, nevelési céljainkat kézzelfoghatóan, a gyakorlatban sugározhassuk a szülők felé.

A **Szív Óvoda** dolgozói és a gyerekek családi hangulatú ünnepei, hagyományai:

- ♥ Délelőtti teázós, beszélgetős félóra,
- ♥ nemzeti ünnepeink méltó megünneplése,
- ♥ a zöld jeles napok megünneplése,
- ♥ a társadalmi világnapok megünneplése,
- ♥ gyermeki jogok napja (tájékoztatás, emlékeztetés),
- ♥ farsang,
- ♥ színházi előadások,
- ♥ az örökbefogadott „**Szív Óvoda fája**” meglátogatása, a csoportok örökbefogadott fáinak meglátogatása,
- ♥ gyermeknap – kirándulással egybekötve,
- ♥ téli – nyári üdülés, erdei óvoda,
- ♥ állatkerti séták - az örökbefogadott állatok meglátogatása az állatkertben.
- ♥ évszakonkénti kirándulás.
- ♥ iskolába menő gyermekek búcsúztatása – szülők részvételével - kerti ünnepség keretében,
- ♥ őszi sportnap a testvéróvoda részvételével,
- ♥ „Állat - olimpia”,
- ♥ kerületi „ovi – olimpia”,
- ♥ András napi vigadalom,
- ♥ Mikulás – kupa,
- ♥ „Mikulás – séta” személyes találkozás a Mikulással,
- ♥ karácsonyi készülődés,
- ♥ húsvéti készülődés – „nyuszi – simogató”, tojáskeresés,
- ♥ csoportos évszáró,
- ♥ anyák napja – otthoni segítséggel.

Nyitott ünnepeink, hagyományaink:

- ♥ Szakmai előadások,
- ♥ „Terézvárosi Óvodanapok” – nyitott program az egész kerület számára,
- ♥ nyílt nap az új gyermekek és szüleik számára,
- ♥ szakmai nyílt nap a szülők számára,
- ♥ Betlehemezés,
- ♥ játékbemutató a szülőknek,
- ♥ táncház,
- ♥ a „Föld – napja” – interaktív játékok a családok részvételével,
- ♥ kerti ünnepség – nagyok búcsúztatása,
- ♥ szereplés Kerületi közbiztonsági napon.

3.3.4. Az önismeret, „Én” realizálás kialakítása. A nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése.

A 3 – 7 éves kor szenzitív szakasza az Én kialakulásának. Még bizonytalanok az Én határok, a társakkal való megmérettetés a fejlődés velejárója. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy megfelelő mértékben teret adjunk önértékesítésére agressziójának, hogy erősödjön önbizalmuk, serkentsük önmegvalósításukat, képesek legyenek elfogadni saját magukat.

A nehezen szocializálható, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést igényel. Nevelésük során igénybe vesszük a segítő szakemberek segítségét is. Kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi és kulturális hátrányok gátolják.

A kiemelkedő képességű gyermekek egyéni fejlesztése megvalósul az óvodai csoportokban, valamint a különböző speciális fejlesztő foglalkozásokon.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Barátságos személyiségével tegye vonzóvá az óvodát.
- ♥ Legyen birtokában modellértékű kommunikációnak, bánásmódnak, viselkedésnek.
- ♥ Megmutatni a természet és az emberi környezet szépségét.
- ♥ Példát mutatni a természet és az emberi környezet védelmében és tiszteletében.
- ♥ Megismertetni a gyermekekkel a szűkebb és tágabb környezetüket.
- ♥ Segíteni a szociális érzékenységük fejlődését, és az „Én – tudatuk” alakulását.
- ♥ A gyermek személyiségének elfogadása, valamint folyamatos, a fejlődést támogató, átgondolt módszerek alkalmazása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ A gyermekek személyiségfejlődésének jellemző jege az Én - tudat hangsúlyozottsága.
- ♥ Szocialitásuk jelentős lépéseket tesz:
  - ♥ elfogadják a másságot
  - ♥ szívesen tevékenykednek társaikkal
  - ♥ elfogadják és betartják a megkívánt magatartásformákat
  - ♥ képesek a magasabb szintű alkalmazkodásra
  - ♥ érdeklődnek egymás iránt
  - ♥ emberi kapcsolataikat pozitív érzelmi töltés jellemzi
  - ♥ szociálisan érzékenyé válnak
  - ♥ képesek a humánus magatartásra.
- ♥ Kiszélesedik a tapasztalati körük.
- ♥ Képesek befogadni a természet és az emberi környezet szépségét.
- ♥ Kialakul:
  - ♥ feladattudatuk
  - ♥ kötelességtudatuk
  - ♥ szabálytudatuk
- ♥ Erkölcsileg alkalmassá válnak a társadalmi együttlétre.

3.4. Az esztétikai nevelés és ízlésformálás

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az óvodai esztétikai nevelés szerves része a nevelés megszakíthatatlan folyamatának, a teljes személyiség formálásának.
- ♥ Az esztétikai érzék kialakulása, fejlődése függ az életkörülményektől, a család, a környezet, és az óvoda hatásától.

Célja:

- ♥ Tegye alkalmassá a gyermeket életkorának megfelelő szinten a környező világ esztétikájának elsajátítására, a gyermek és a környező világ közötti kapcsolat létrehozására.
- ♥ A gyermeki személyiség formálása.
- ♥ Eljuttatni a gyermekeket az esztétikai alakító képesség megfelelő szintjére.

Feladata:

3.4.1. Az esztétikailag megfelelő környezet biztosítása.

3.4.2. Az esztétikai fogékonyság kialakítása, rendszeres élménynyújtás.

A fejlesztés tartalma:

3.4.1. Az esztétikailag megfelelő környezet biztosítása

Az esztétikai érzék kialakulása, fejlődése függ az óvodai hatásoktól, ezért törekedünk arra, hogy már a lépcsőházba lépve kellemes, meleg színek fogadják a gyermekeket, a szülőket és a látogatókat.

Igényességre törekszünk az óvoda esztétikus berendezésénél, a tisztaság, a rend megteremtésében.

Óvodánk bútorait magunk terveztük és gyártattuk le, így maximálisan tudunk alkalmazkodni a gyermekek igényeihez, a játékok tárolására fonott kosarakat használunk. A csoportszobák díszítésénél gyermekmunkákat, képzőművészeti alkotásokat alkalmazunk. Az óvoda minden helyiségében található zöld növényzet.

Az óvoda dolgozói követésre méltó modellt nyújtanak megjelenésükkel, ápoltságukkal, viselkedésükkel, beszédükkel.

3.4.2. Az esztétikai fogékonyság kialakítása, rendszeres élménynyújtás

A különféle játékformák gazdag esztétikai élmények forrásai.

- ♥ mozgásos játékok: ügyesség, mozgásformák koordinálása és szépsége
- ♥ énekes népi körjátékok: a közös tevékenység, mozgás örömmel tölti el a gyermekeket
- ♥ konstruáló játékok: az anyagokkal való megfelelő bánásmód megismerése
- ♥ szimbolikus szerepjáték: társadalmi szituációkba élik bele magukat a gyermekek

A munka, sokszor forrása mély esztétikai élménynek is, ezért törekszünk arra, hogy megismertessük a munkából fakadó örömet és szépséget. Megízleltetjük a közösségben végzett munka erkölcsi - esztétikai szépségét:

- ♥ játékok karbantartása
- ♥ csoportszoba rendjének megőrzése
- ♥ önkiszolgálás
- ♥ kertrendezés

Igyekszünk elfogadtatni a szülőkkel, hogy az egyszerű és tiszta ruha szebb, mint a túldíszített. Szülői értekezleten beszélünk az egyszerű és egészséges ruházatról. Minden alkalommal felhívjuk a gyermekek figyelmét a tiszta rendezett külsőre.

Lehetőséget biztosítunk a gyönyörködtetésre, a rácsodálkozásra. Megfigyelgetjük a természet szépségét, minden évszakban (növény és állat örökbefogadás a saját kertünkben is).

Séták alkalmával felfedeztetjük az épületek, parkok stb. szépségét. Gyakran megyünk színházba, múzeumba, lehetőséget adunk a vizuális megjelenítéshez. A foglalkozások anyagát úgy válogatjuk, hogy művészi értékeket közvetítsenek. Óvodánkban a giccses, művészietlen alkotások nem juthatnak el a gyermekekhez. A gyermekek ízlésvilágának formálása érdekében mindennapos tevékenység a zene és a vershallgatás, művészi alkotások nézegetése. Könyvtárunk létrehozásával alapvető célunk volt, hogy lehetőséget biztosítsunk gyermekeinknek arra, hogy megismerkedjenek hozzájuk közel álló klasszikus zenével, szeressék és tiszteljék a könyveket, megismerkedhessenek a könyvtárhasználat alapjaival.

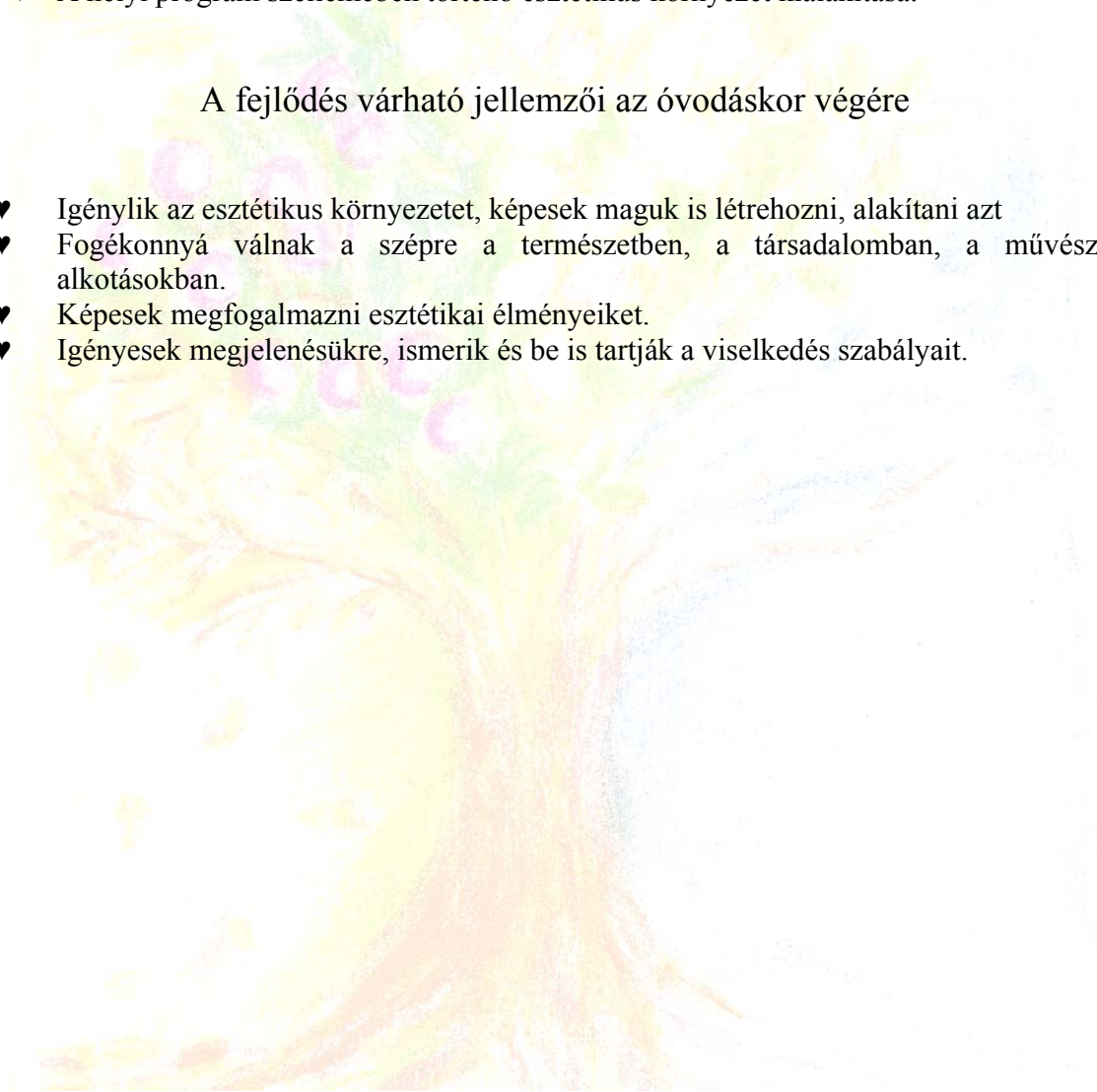

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Az esztétikus környezet kialakítása.
- ♥ A gyermekek ízlésvilágának formálása a mindennapi tevékenységek során.
- ♥ Megismertetni a gyerekekkel a sikeresen elvégzett munka örömét.
- ♥ Megismertetni és elfogadtatni a gyermekekkel a helyes viselkedés szabályait – Illemerke.
- ♥ A helyi program szellemében történő esztétikus környezet kialakítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Igénylik az esztétikus környezetet, képesek maguk is létrehozni, alakítani azt
- ♥ Fogékonnyá válnak a szépre a természetben, a társadalomban, a művészi alkotásokban.
- ♥ Képesek megfogalmazni esztétikai élményeiket.
- ♥ Igényesek megjelenésükre, ismerik és be is tartják a viselkedés szabályait.

3.5. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.

A mai magyar társadalomban a felnőttek jelentős többsége igénytelenül beszél, így kevés azoknak a családoknak a száma, amelyekben példamutató beszédművelés folyik.

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az anyanyelvi, az értelmi nevelés és fejlesztés a személyiségfejlesztés hatékony eszköze, de az óvónőknek figyelembe kell venniük a 3 – 7 éves gyermekek fejlődés-lélektani törvényszerűségeit.
- ♥ Az anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés az óvodai élet minden mozzanatában kapcsolódik a gyermeki tevékenységekhez.

Célja:

- ♥ A beszédet a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának eszközévé kell tenni.
- ♥ Képesé kell tenni a gyermekeket az irodalmi élmények befogadására.
- ♥ A kommunikációs kudarcok megelőzése a társas kapcsolatokban.
- ♥ Tapasztalatokat és élményeket biztosítani a természeti és társadalmi környezetről.

Feladata:

- ♥ Az anyanyelvi nevelés legfontosabb feladata az, hogy a gyermekek megtanulják élményeiknek, mondanivalójuknak verbális kifejezését, érzékennyé váljanak arra, hogy más szavaiból, alkotásaiból megragadják az emocionális árnyalatokat.
- ♥ Kiemelten fontosnak tartjuk a humorérzék fejlesztését.
- ♥ Az értelmi nevelés és fejlesztés feladata az ismeretek rendszerezése és bővítése.

3.5.1. A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédképesség, modell értékű beszédviselkedés.

3.5.2. A kommunikációs készségfejlesztés, szókincs bővítés.

3.5.3. A beszédtechnikai hibák javítása.

3.5.4. Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása

A fejlesztés tartalma:

3.5.1. A példamutató óvónői beszéd, fejlett beszédképesség, modell értékű beszédviselkedés.

Az óvónő és a gyermek közötti beszéd kialakulásának az alapja a közöttük lévő jó kapcsolat, ezért fontosnak tartjuk, hogy már az első naptól olyan biztonságos, derűs közeget alakítsunk ki, melyben megnyílik a gyermek és kialakul a beszédkedve.

Az óvónő beszéde minta a gyermekek számára, hogy mindig világosan, érthetően közöljük a mondanivalónkat.

Törekszünk arra, hogy beszédünk ne legyen túl hangos vagy halk, természetes hangon mindig a csoport hang- és zörejszintjéhez alkalmazkodunk. Fontosnak tartjuk, hogy a felnőttek egymás között is úgy beszéljenek, hogy ezt a gyermekek bármikor meghallhatják.

3.5.2. A kommunikációs készségfejlesztés, szókincs bővítés.

A nyelvi kommunikáció fejlesztésében nagy segítségünkre vannak a különböző anyanyelvi játékok, amelyeket a nap bármely időszakában használhatunk. Egyszerűbb formái már 3 – 4 éves korban alkalmazhatók – után mondásos játék, képek nézegetése, felismertetése -, majd fokozatosan emeljük a szintet az önálló szövegalkotást fejlesztő, rendszerező játékokig.

A humorérzék kialakítása és fejlesztése érdekében népi szólásokat, humoros versikéket, csúfolódókat tanítunk a gyermekeknek.

A gyermekek természetes beszédének és kommunikációs kedvének kialakítása és fejlesztését egyebek mellett a délelőtti teázós, beszélgetős félóra keretében is biztosítjuk.

A gyermeki kérdések megválaszolására, a mondanivalójuk meghallgatására a nap folyamán kiemelt figyelmet fordítunk.

A kommunikációs készségfejlesztés során anyanyelvünk megbecsülésére, szeretetére ösztönözzük gyermekeinket (pl. a csúnya beszéd, a szleng elhagyásával)

3.5.3. A beszédtechnikai hibák javítása

Igyekszünk minél előbb felfedezni a beszédtechnikai hibákat – melyben a logopédusaink is segítenek – és ezeket spontán beszédnél, vers és mesemondásnál példaadással javítjuk. Ez hosszadalmas és nagy tapintatot igénylő munka, amely beépül a mindennapi tevékenységbe.

Saját készítésű gyűjtemény áll az óvónők rendelkezésére az anyanyelvi játékok területén.

3.5.4. Az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása.

Célunk a gyermekek képességeinek és készségeinek figyelembe vételével az életkoruknak megfelelő fejlettség elérése.

A gyermekek egyéni fejlettségi ütemének megfelelő módszerek és eszközök alkalmazása. Tapasztalati lehetőségeket, élményeket, változatos tevékenységeket biztosítanunk a gyerekek kíváncsiságára és érdeklődésére építve.

A gyermekek egyéni adottságainak figyelembevételével fejlesztjük az értelmi képességeiket: megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A gyermeki érdeklődés felkeltése, irányítása pozitív élmények biztosításával.
- ♥ A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – építve változatos tevékenységeket biztosítani, mely során tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetéről.
- ♥ A spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.
- ♥ Az anyanyelv és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Az anyanyelvi nevelés tudatos tervezésével és a differenciált fejlesztéssel elérjük, hogy a gyermekek értelmes, folyamatos beszéddel fejezzék ki gondolataikat.
- ♥ A gyermekek vizuális segítség nélkül is megértik a történeteket.
- ♥ A megértett történeteket képesek visszamondani.
- ♥ Párbeszéd helyzetben együttműködnek a partnerrel.
- ♥ Beszédük jól érthető és megfelelően gazdag szókinccsel rendelkezik.
- ♥ Kialakul a beszédfigyelmük, akaratlagos figyelmük
- ♥ Megfelelően használják a névmásokat, a névutókat és az igemódokat.
- ♥ Jól alkalmazzák az alapvető anyanyelvi szabályokat.
- ♥ Tisztán ejtik a hangokat.
- ♥ Értsék és szeressék a humort, alkalmazzák a saját beszédükben.
- ♥ Részt vesznek a napi tevékenységekben.
- ♥ Rendszerezik a megszerzett ismereteket.
- ♥ Látják az alapvető ok – okozati összefüggéseket, képesek egyszerű következtetésekre.
- ♥ Alkalmazzák ismereteiket és tapasztalataikat.

4. Az óvodai élet megszervezése

Napirend

A napirend szervezésénél fontos szempontunk volt a folyamatosság és a rugalmasság elvének betartása. E két elv lehetőséget ad az elmélyült, szabad játékra, s hogy minden gyermek nyugodtan befejezhesse a megkezdett tevékenységet. Figyelembe vettük a gyermekek élettani szükségleteit és tempóját.

Arra ösztönözzük a szülőket, hogy a család és az óvoda napirendje között ne legyen aránytalanul nagy az eltérés.

A nyári időszakban a főbb napirendi pontok betartásával lehetőséget biztosítunk a jól szervezett, de szabadabb játékra.

6 h – 7 h	Közös játék, együttes tevékenység a csoportokban.
7 h – - 12 h	A szabad játék feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz, légkör) és nevelés és fejlesztés különböző élményszerzési lehetőségek biztosítása. Délelőtti teázós, beszélgetős félóra. A tízóraihoz elengedhetetlenül szükséges nyugodt légkör megteremtése. Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi teendők elvégzése, a kulturált étkezés lebonyolítása. Az elkezdett játék folytatása, kötött és kötetlen tevékenységek megszervezése, lebonyolítása. Differenciált egyéni fejlesztés. Levegőzés, udvari, mozgásos játékok, séták szervezése.
12 h – 13 h	Az étkezéssel kapcsolatos egészségügyi szokások, és munkajellegű tevékenységek elvégzése. Ebéd, pihenés.
15 h – 15.40 h	Munkajellegű feladatok ellátása, egészségügyi szokások elvégzése. Uzsonna.
15.40 h – 18 h	Játék, vizuális tevékenységek kezdeményezése. Differenciált egyéni fejlesztés. Az időjárástól függően a szabad levegőn való játék, mozgás. A délelőtti időben megkezdett tevékenységek folytatásának lehetősége.

Heti rend

Az óvodapedagógusok módszertani szabadságát figyelembe véve, az óvodai tevékenységek kötött illetve kötetlen formában történő szervezését az óvónő a csoportját figyelembe véve maga határozza meg, kivéve a minden korosztályra vonatkozó napi egyszeri kötelező mozgásos tevékenység, illetve az utolsó óvodás évüket töltő gyermekek számára heti egyszeri környezet megismerésre nevelés és matematika, csoportos foglalkoztatási formában.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a kötött és kötetlen tevékenységi formákat hassa át a játékoság, az élményt nyújtó, felszabadult cselekvés, tapasztalatszerzés.

A tevékenységek ajánlott elosztása a heti rendben

Tevékenységek	3 – 4 évesek	4 – 5 évesek	6 – 7 évesek
Mozgás	5	5	5
Környezet megismerése	1	1	1 – 2
Matematika	-	1	1
Rajzolás, kézimunka	1	2	2
Vers – mese	2	2	2
Ének, zene, énekes játékok	1	1	1

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1. A játék

Alapelvünk: Hagyjuk szabadon játszani a gyermekeket!

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Nincs olyan élménye a gyermeknek, amely ne válhatna játékká.
- ♥ A játék a valóságot tükrözi.
- ♥ A gyermek tapasztalatait, élményeit, ismereteit játssza el.
- ♥ A játékban formálódnak a gyermek készségei, képességei melyek lehetővé teszik, hogy a gyermek fejlődése különböző területeken magasabb szintre jusson.
- ♥ A játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze, ugyanis minden alapvető tevékenység a játékból nő ki.

Célja:

- ♥ A játék, út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez, amelyben élni fognak és azt megváltoztatni hivatottak.

Feladata:

- 5.1.1. A játék feltételeinek megteremtése.
- 5.1.2. Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- 5.1.3. A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei.
- 5.1.4. Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékformák.

A fejlesztés tartalma:

5.1.1. A játék feltételeinek megteremtése.

A játékot azok a körülmények befolyásolják, melyek közt a szabad játék folyik.

Játékidő: A szabad játék az egész nap folyamatát végig kíséri, ezért fontos, hogy ne zavarja meg semmi, ezt szolgálja a rugalmas napirend.

Megfelelő hely: Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek szabadon, otthonosan mozoghassanak játék közben.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek, kreativitásukat felhasználva saját játszóhelyet hozhassanak létre maguknak, ha azt a játék megkívánja.

Az óvoda udvarán is megteremtjük a különböző életkorú és érdeklődésű gyermekek számára a megfelelő helyet a játékokra.

Az első udvaron lehetőség van a barkácsolásra, konstruálásra, nyugodtabb jellegű játékokra, míg a nagy udvaron elsősorban a nagyobb aktivitással járó mozgásos játékok feltételei adóttak.

Játékeszközök: Egyrészt motiválja a gyermekeket a játékokra, másrészt viszont tárgya a játékoknak. A játékeszközök kiválasztását a csoportok óvónői végzik, a kiválasztás szempontjait közösen határoztuk meg:

Legyen a játék:

- ♥ esztétikus
- ♥ egyszerű, alakítható
- ♥ lehetőleg természetes alapanyagú
- ♥ jó minőségű
- ♥ fejlesztő hatású
- ♥ megmozgatja a fantáziát
- ♥ méreteiben igazodjék a gyermekhez
- ♥ nem balesetveszélyes,
- ♥ lehetőleg nem tartalmaz káros anyagot
- ♥ könnyen tisztítható

A játékeszközöket a gyermekek számára jól hozzáférhető helyen tároljuk. A gyermekek szabadon választhatják meg, hogy melyik játékszerezettel kívánnak játszani és kit választanak társul maguknak a játékban.

Otthonról is szívesen hoznak be puha állatkákat a gyermekek, melynek feltétele, hogy meg kell tanulniuk vigyázni azokra, és tiszteletben kell tartaniuk egymás és az óvoda tulajdonát. A játékok elrakását rugalmasan kezeljük, azokat a játékszerezeket, melyek közvetlenül nem akadályozzák a más jellegű tevékenységeket (pl. az étkezést), nem fontos mindig elrakni, illetve a különböző építményeket igyekszünk hosszabb ideig megőrizni.

Nyugodt légkör: A kiegyensúlyozott játékhoz nyugodt légkörre van szükség, melynek biztosítása az óvónő feladata.

Hangulatának megfelelően lehetősége van a gyermeknek „nem” játszania is.

Óvodába lépéstől olyan barátságos, nyitott légkört biztosítunk a gyermekek számára, melyben elmélyülten és bátran mernek játékot kezdeményezni.

Az óvónőnek mindig segítségre készen kell figyelnie a gyermekek játékát, hogy ha a gyermek problémával találja magát szemben, érezze az óvónő jelenlétét, segítségét. Közvetlen beavatkozásra csak a társait állandóan zaklató gyermek esetében van szükség. A feltűnően visszahúzódó, magányos gyermekek esetében az óvónő gyakrabban vesz részt aktívan a játékban.

5.1.2. Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.

Élmények. Ahhoz, hogy a tapasztalából élmény legyen, szükséges, hogy az a gyermeket érzelmileg ragadja meg. A játék témáját és tartalmát a környezetből szerzett benyomások, tapasztalatok adják, melyet óvodánkban a következőképpen valósítunk meg:

Igyekszünk számtalan lehetőséget biztosítani a közös élményszerzésre. Ennek érdekében sok sétát, kirándulást szervezünk.

Az óvónők lehetőséget biztosítanak a gyermekeknek, hogy saját maguk készítsék el játékaikat.

5.1.3. A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei:

- ♥ gyakorló (érzékszervi, mozgásos vagy funkciós játék)
- ♥ szimbolikus szerepjáték
- ♥ konstruáló (alkotó) játék
- ♥ szabályjáték

Minden játék alkalmával alkotnak valami újat a gyermekek, ami egy magasabb szint felé vezet őket.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy játék közben megfigyeljük a gyermekeket.

Az egészségesen fejlődő gyermek játéka elmélyült, ötletgazdag, nyugodt, önálló és örömteli tevékenység.

5.1.4. Kiegyensúlyozatlanságra, sérelemre utaló játékfajták:

- ♥ gátolt játék
- ♥ kényszeres játék
- ♥ kapkodó – felületes játék
- ♥ agresszív – romboló játék

Amennyiben valamelyik gyermeknél a fent említett problémákat észleljük, az okok feltárásához az óvoda pszichológusát, és a Nevelési Tanácsadó pszichológus szakemberének segítségét kérjük.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Az óvodapedagógus segíti a gyermekek közötti kapcsolatteremtést.
- ♥ Utánozható mintát, élményeket kínál a játéktevékenységekhez.
- ♥ Megteremteni a megfelelő légkört, a feltételeket a különböző játékformákhoz.
- ♥ Folyamatosan biztosítja a választás lehetőségét az érdekes és szabadon választható tevékenységek között.
- ♥ Vegye figyelembe a csoport összetételét, az egyéni fejlettséget és érdeklődést.
- ♥ Alakítson ki szokásokat és szabályokat, a nyugodt játék érdekében.
- ♥ Az óvodapedagógus feladata az indirekt játékirányítás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Szeressenek játszani a gyermekek.
- ♥ Legyenek képesek akár több napon keresztül azonos játéktevékenységben együttesen részt venni.
- ♥ Legyenek képesek önállóan kezdeményezni, szeressék a szimbolikus szerepjátékokat, törekedjenek a normák és a szabályok betartására.
- ♥ Társas viselkedésükben jelenjenek meg a közösség által megkívánt viselkedési normák.
- ♥ Ismert meséket többször dramatizáljanak és bábozzanak.
- ♥ Legyenek képesek bonyolult építmények alkotására.
- ♥ Készítsenek egyszerű, kiegészítő játékeszközöket, melyeket felhasználnak játékaikban.

5.2. Vers – mese

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A vers – mese a fejlődő személyiség formálásának leghatásosabb eszköze.
- ♥ Része az óvodai élet mindennapjait átfogó anyanyelvi nevelésnek is.
- ♥ A tevékenységre óvodánkban helyet és időt biztosítunk ahányszor lehetőség, és igény van rá.
- ♥ A gyermekek számára mondott mese és vers nem egyszerűen csak szórakozási eszköz, hanem a tudat formálásának is jelentős tényezője, mely visszaigazolja szorongásait, egyben megoldást és feloldást kínál.

Célja:

- ♥ A lehetőleg magyar irodalmi művek felhasználásával hozzájárulunk a gyermekek világképének alakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, és megismertetjük a különböző kultúrák mesevilágával.
- ♥ Megalapozzuk a könyvhöz, az irodalomhoz fűződő pozitív érzelmi kapcsolatukat.

Feladata:

- ♥ Fejleszteni a gyermekek beszédképességét, szókincsét.
- ♥ Felkelteni és elmélyíteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- ♥ Szélesíteni a gyermekek látókörét, fejleszteni emlékezetüket, képzeletüket.
- ♥ Irodalmi élménynyújtás.
- ♥ Esztétikai és erkölcsi hatás.
- ♥ Humorérzék.
- ♥ Irodalmi fogékonyság megalapozása.
- ♥ Ösztönözni a gyermekeket a saját vers – mese kitalálására.

A fejlesztés tartalma:

Minden óvodai csoportunkban megtalálható a kezdeményezések helyére kialakított kuckó vagy sarok. Az érzelmi ráhangoltságot különböző eszközökkel fokozzuk (pl. gyertya, mécses, mesemondó lány, furulya stb.)

Felhasználjuk a népi vers és mondavilágot.

Törekszünk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítására, mert tudjuk, hogy a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét.

A kiválasztott, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, versek, mesék erősítik a környezet megszeretettetését, a hagyományápolást, az évszakok szépségének felfedezését.

Lehetőséget biztosítunk a mesék, versek tartalmának dramatizálásához, megteremtjük a bábozáshoz szükséges feltételeket.

Fontos az óvodapedagógus előadásmódja – legyen beleérző, szuggesztív, követésre méltó.

Könyvtárfoglalkozásokon sajátítatjuk el a könyvek védelmét, a könyvtár használatát, ezzel kívánunk segíteni a gyermekeknek abban, hogy olvasni szerető kisiskolássá váljanak.

Célunk, hogy a gyermekek becsüljék és tiszteljék a könyveket, tudatosodjék bennük, hogy a könyv a kultúra hordozója.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Igényes irodalmi anyag összeállítása.
- ♥ Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, az irodalmi élmények befogadására.
- ♥ Az anyanyelvi képességek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ♥ Igénylik és várják a vers és a mesehallgatást.
- ♥ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- ♥ Él bennük annak felismerése, hogy a könyvek hasznos, érdekes olvasmányok forrásai.
- ♥ Játékaikban megjelennek a meseelemek.
- ♥ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ♥ Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket.

5.3. Ének, zene, énekes játékok

„Egy nép, zenei kulturáltságát jelenti, ha a Zene mindenkié” (Kodály Zoltán)

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A zenei nevelésnek sajátos formáló ereje van.
- ♥ A gyermeki személyiség kibontakoztatásának egyik fontos eszköze a gyermekek zenei képességének fejlesztése.
- ♥ A zene esztétikum, rend, szükséglet, az óvodáskorú gyermekek érzelmeinek legbensőbb megnyilvánulása.

Célja:

- ♥ Olyan néphagyományokon alapuló zenei anyag kiválasztása és megismertetése, melyen keresztül erősítjük a gyermekek identitástudatát.
- ♥ Legyen öröm számukra az éneklés, a zenehallgatás, keltsük fel zenei érdeklődésüket.
- ♥ A gyermekeket a külvilágból érkező zenei hatások ellensúlyozásaként megismertetjük hozzájuk közel álló klasszikus zenével.
- ♥ Néptáncsal és népi játékokkal harmonikus, szép mozgásra nevelés, melynek megvalósulási feltétele az óvónő példamutató magatartása.
- ♥ A természeti és társadalmi környezetünk hangjainak, zörejeinek megfigyelése.

Feladata:

„Óvodáskorban a magyarság tudatalatti elemeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk” (Kodály Zoltán)

A fejlesztés tartalma:

- ♥ Ki kell használnunk, illetve építenünk kell a gyermekből fakadó spontán éneklési vágyra, melynek lehetőséget adnak a különböző tevékenységek.
- ♥ Minden csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak az énekes játékokhoz való fejdíszek, kiegészítők, szerepjátszó eszközök illetve ritmushangszerek.

Az ének, zene és énekes játékok anyagát úgy választjuk ki, hogy hatással legyenek:

- ♥ A csoportban lévő gyermekek ének és mozgásfejlődésére
- ♥ Forgás-, egyensúly és ugrókészség fejlődésére.

A zenei és mozgásanyag válogatásánál tekintettel vagyunk:

- ♥ Saját nemzeti és népi hagyományainkra.
- ♥ **Az eltérő kultúrájú gyermekek hagyományaira.**
- ♥ A mondókákkal, énekkel összefüggő mozgások kivitelezési nehézségeire.
- ♥ A gyermekek hangterjedelmére.
- ♥ A ritmikus magyar népi mozgáselemek alapjainak játékos megismerésére.
- ♥ Az évszakok, ünnepek, hagyományok játékaiknak megismerésére.
- ♥ A gyermekek társas környezetére, hogy a kiválasztott dalok, játékok feleljenek meg a gyermek játékszervező kedvének, adjanak alkalmat együttes játékokra.
- ♥ Humoros, ölbéli, csipkelődő népi játékok, versek.

Zenei képességek fejlesztése.

- ♥ A zenei kreativitás fejlesztése.
- ♥ Éneklési készség
- ♥ Ritmusérzék fejlesztése
- ♥ Hallásfejlesztés
- ♥ Zenehallgatás
- ♥ Differenciált zenei fejlesztés

A **Szív Óvodá**ban, magunkra nézve kötelezőnek tartjuk Forrai Katalin óvodáskorú gyermekek zenei nevelésével kapcsolatos ajánlásait. Az általános gyakorlaton túl, a gyermekek rendelkezésére áll a zenetárunk, klasszikus zenével, népzenevel, gyermekoperával, és más népek zenéivel.

Hagyományosnak mondható a rendszeresen szervezett táncház.

A Zeneiskolával való jó kapcsolatunk eredményeként a gyermekek élő hangszeres bemutatókon vehetnek részt.

A Tóth Aladár Zeneiskola növendékei, tanárunkkal közösen szintén rendszeresen tartanak olyan bemutatót, illetve foglalkozást a gyermekek számára, mely új oldaláról világítja meg a zenét, és játékos bevezetést nyújt a zeneelméletbe.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A felhasznált zenei irodalom alapján, igényes zenei anyag összeállítása.
- ♥ A gyermekek zenei képességének és készségének fejlesztése.
- ♥ A zenei hagyományörzés, hagyományápolás.
- ♥ A gyermekek zenei ízlésének formálása.
- ♥ Megfelelő körülmények biztosítása a zenei élmények befogadásához.
- ♥ Az éneklés, a zenei mozgás, a tánc megszerettetése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- ♥ Énekelje, dúdolja az ismert dallamokat.
- ♥ Felelgetős dalt énekeljen a társával, vagy a csoporttal.
- ♥ Énekeljen vissza dallamot.
- ♥ Különböztesse meg és reprodukálja a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban.
- ♥ Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- ♥ Tudjon egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- ♥ Törekedjen a tiszta éneklésre.
- ♥ Hallgassa figyelemmel a bemutatott zenét.
- ♥ Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörhöz kapcsolódva.
- ♥ Ismerjen fel dallamotívum alapján hallott dalt.
- ♥ Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka.

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Ez a nevelési terület komplexen kapcsolódik a többi tevékenységformához, szerves része az óvodai nevelés egész rendszerének.
- ♥ Sokszínű nevelési terület, gazdag lehetőséget kínál arra, hogy a testületünk által kidolgozott „**Élet-program**” sajátos célkitűzéseit e tevékenységformán belül is megvalósíthassuk, a gyermekek építő-, ábrázoló-, alakító tevékenységét ezek a gondolatok is motiválják.
- ♥ A gyermeki alkotások során, gazdagodik a gyermekek belső képi világa.

Célja:

- ♥ Gyermekeink ismerjék meg a valóság tárgyait, jelenségeit, ki tudják fejezni megfigyeléseiket, elgondolásaikat valamilyen formában és anyagban.
- ♥ Az esztétikai érzék, a szépség iránti vonzódás felkeltésén és fejlesztésén túl fejlődjön aktivitásuk, analízáló – szintetizáló képességük, feladattudatuk, a feladattartás képessége.

Feladata:

- ♥ Az öröklött, vagy veleszületett adottságokat a vizuális kulturáltság gazdagítása révén tanulás, gyakorlás útján képességgé fejlesztjük.
- ♥ A rajzolással, festéssel, plasztikai tevékenységekkel segítjük elő a kéz finommozgásának fejlődését, a szenzomotoros koordinációt, az érzékelés és a mozgás összerendeződését, ami előfeltétele az iskolai írástanulásnak.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek közötti képességbeli különbségeket maximálisan figyelembe véve a tevékenységeket úgy tervezzük, hogy ne a csoport egy szintre hozása legyen a cél, hanem minden gyermek önmagához mértén fejlődjön. Sikerélményt biztosítva fogadjuk el a fejlődés nem azonos intenzitású ütemét. Nem fogalmazunk meg külön korcsoportonkénti fejlődésszintet, mert az óvodás éveket komplexen kezeljük. Célunk, hogy minden gyermek rendelkezzen azokkal a képességekkel, melyek alkalmassá teszik őket az iskolakezdésre. A tartalmi munka megvalósítása során fontos, hogy segítsük a szülőket a gyermekek erre vonatkozó életkori sajátosságainak megismerésében, aktivizáljuk őket is, keltsük fel érdeklődésüket a vizuális nevelés különböző tevékenységei iránt.

Tudatosodjon bennük, hogy úgy segíthetik gyermekeik fejlődést, ha figyelemmel kísérik az óvodánkban folyó munkát, s ehhez kapcsolódva, lehetőséget biztosítunk a szülők számára is a különböző technikák elsajátítására (munkadélután, nyílt napok, Terézvárosi óvodanapok stb.)

A **Szív Óvoda** kedvező adottságainak kihasználása gazdag lehetőséget kínál arra, hogy néhány tevékenységformában jobban elmélyüljünk. Elő kell segítenünk a gyermekek tér – forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, komponáló-, térbeli tájékozódó-, és rendezőképességük alakulását:

Udvarunk adottságai:

- ♥ a homokozó lehetőséget nyújt a sarazásra, mintázásra, rajzolgatásra
- ♥ az udvaron lehetőséget biztosítunk fali rajzok készítésére.

A Városliget közelsége lehetőséget nyújt az élményszerző sétákra, a természetben végezhető megfigyelésekre, levelek, termések gyűjtésére.

Gyakran látogatjuk a múzeumokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel a szűkebb környezetünk műemlékeit – lokálpatriotizmus megalapozása.

A **Szív Óvoda** - ban a vizuális nevelés feladatainak megvalósítása három síkon történik:

- ♥ A mindennapi élet keretein belül kötetlen foglalkozásokon, valamint a játékidőben állandó lehetőségként biztosított tevékenységi formákon keresztül.
- ♥ Fontos jelentőséget tulajdonítunk a tehetséggondozásnak, mely a hetente rendszeresen működő kézműves foglalkozásokon valósul meg.
- ♥ A nehezebben fejlődő, valamilyen tevékenységben lemaradt gyermekek számára külön mikro csoportos foglalkozásokat szervezünk.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Megismertetni a gyermekeket a környezetükben található anyagokkal, és a kézimunkák technikai alapismeretével.
- ♥ A feltételek megteremtése.
- ♥ Az alkotóvágy felkeltésétől eljuttatni a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- ♥ Fejleszteni a kreativitásukat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ Helyesen fogják a ceruzát, helyesen kezelik az ecsetet.
- ♥ Kéz és szemmozgásuk megfelelően koordinált.
- ♥ Kialakul önálló, saját kifejezőmódjuk, stílusuk.
- ♥ Képesek megnevezni az alapszíneket, a sötét és világos színárnyalatokat.
- ♥ Rajzaikban, festményeikben jelezni tudják a térviszonyokat.
- ♥ Emberábrázolásuk felismerhető, tagolttá válik, s egyre több részletet tartalmaz.
- ♥ Megjelennek a mozgásábrázolás jelzései.
- ♥ Egyre nagyobb önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- ♥ Saját elképzeléseik alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- ♥ Kinyilvánítják véleményüket a saját és társaik alkotásaival kapcsolatban.
- ♥ Képesek közös alkotásra, együttműködésre.
- ♥ Tudnak formát mintázni megfigyelés és elképzelés alapján.
- ♥ Képesek figyelmüket összpontosítani, él bennük a befejezés igénye.

5.5. Mozgás

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ Az óvodáskorú gyermeket nem lehet elképzelni tartósan nyugalmi állapotban, a testmozgás a gyermekek számára éltető elem.
- ♥ Az óvodások legjellemzőbb tulajdonságának a személyiség fejlődését döntően meghatározó mozgékonyágukat, mozgásos aktivitásukat kell tekintenünk.

Célja:

- ♥ A mozgás gyakorlati tevékenysége során ki kell elégítenünk a fejlődést sarkalló mozgásigényt, és tudatos mozgásigénnyé kell alakítanunk.
- ♥ A programunk sajátos arculatából következően a hagyományos mozgásfejlesztésen túl kiemelt szerepe van a természetben történő mozgásnak, mely kirándulások, séták, túrák alkalmával érvényesül.
- ♥ Célunk a rendszeres mozgással megalapozni egy egészséges életvitelt.

Feladata:

- ♥ A szervezet sokoldalú fejlesztésének segítése.
- ♥ A testi képességek fejlesztése.
- ♥ A mozgásműveltség segítése.
- ♥ A mozgásigény felkeltése, kielégítése.
- ♥ Az ellenálló képesség növelése, az egészségmegőrzés érdekében.
- ♥ A kellemes fizikai fáradtság, a hétköznapitól eltérő környezet, jó hangulat szolgálja a gyermekek lelki feltöltődését.
- ♥ Az állóképesség, ügyesség, akarat, kitartás fejlesztése.
- ♥ Az egészséges versenyszellem kialakítása, a balesetmentes versengés.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek nagymozgásának fejlesztésére lehetőség nyílik az udvarunkon és a tornatermünkben, ahol különféle mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésünkre. A mozgásos tevékenységeket és az eszközöket az óvónő a gyermek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez igazítja. Tornatermünk jól felszerelt, a sokoldalú mozgást változatos tornaszerekkel biztosítjuk a gyermekeink számára. A kötelező testnevelési foglalkozások anyagába tartásjavító és lúdtalpmegelőző gyakorlatokat építünk be, valamint kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem – kéz, szem – láb koordináció differenciálódása. Óvodánkban rendszeresen szervezünk programokat részben szülők bevonásával is (Mikulás kupa, Mikulás túra, Terézvárosi óvodanapok)

Az óvodapedagógusok feladata

- ♥ A mozgásos feladatok kiválasztásával a fejlettségi szint figyelembevételével.
- ♥ Balesetmentes mozgás biztosítása.
- ♥ Egyéni szükségleteknek megfelelő mozgásigény kielégítése.
- ♥ Az egészséges versenyszellem kialakítása.
- ♥ A mozgáskultúra fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- ♥ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak.
- ♥ Kialakul a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- ♥ Tudnak térben tájékozódni.
- ♥ Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- ♥ Növekszik teljesítő és ellenálló képességük.
- ♥ A mozgásos játéktevékenységek közben figyelnek társaikra.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Átala a gyermekek az őket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat gyűjtenek, amelyek – az életkoruknak megfelelően – a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.
- ♥ Fontos a gyermekek intellektuális érzelmeinek a fejlesztése, ezért ha építeni tudunk a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, az egyre inkább tartós személyiségjeggyé válik.
- ♥ A felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, kitartóbbá válik a feladatok megoldásában, ezáltal önfegyelme is erősödik.
- ♥ Az állat és növényvédelem elfogadtatásával képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy a természet életébe ne kívánjanak beavatkozni.
- ♥ A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük, a környezet megismerése során. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységet tartalmaz.

Feladata:

- ♥ A környezeti értékek felismerése – tudatformálás.
- ♥ A környezeti fogalmak tisztázása – ismeretszerzés.
- ♥ Olyan képességek kialakítása, melyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megértéséhez.
- ♥ Pozitív viszonyok kialakítása – attitűdök formálása.
- ♥ A környezetorientált magatartás kialakítása értékrend – értékelés.
- ♥ Környezeti minőségjavítás, tudatos, felelősségteljes cselekvés – aktivitás.
- ♥ A környezettudatos magatartás megalapozása.

A fejlesztés tartalma:

Programunk, az **„Élet – program”** nem más, mint egy tudatformáló, tapasztalatszerzésre épülő, ismereteket gyűjtő, a gyermekek környezethez való pozitív viszonyát alakító, pozitív szokásokon keresztül formálódó magatartás kialakítása.

Céljaink elérése érdekében óvodánkban alkalmazzuk az elemi tudományos megismerési módszereket, amelyhez biztosított a megfelelő eszköztár (nagyítók, mikroszkópok, távcsövek, iránytűk, térképek, video – kazetták, gyermekek számára kiadott tudományos ismeretterjesztő könyvek).

Az óvónők a gyermekek számára könnyed, vidám, játékos tevékenységeket kezdeményeznek.

Ezeket a személyes tapasztalás, vizsgálódás, a kötetlen szemlélődés jellemzi.

Ezek a tevékenységek illetve foglalkozások tartalmazznak:

- ♥ Különbségekre, hasonlóságra, csoportosításokra irányuló kereséseket.
- ♥ Ítéletalkotásokat, relációk feltárását.
- ♥ Konkrét és fél absztrakt fogalmak megalkotását.
- ♥ Kapcsolatok kiépítését.
- ♥ Oksági kapcsolatok keresését.

A környezeti nevelés ismeretrendszerének kialakítása ökológiai szemléleten alapuló ismeretszerzéssel történik. Törekszünk arra, hogy az ismeretek segítsék elő a környezet egészének megértését és tartalmazzanak alapvető tényeket, összefüggéseket, problémákat és az ezzel kapcsolatos megoldásokat. Olyan ismereteket nyújtunk, amelyek valódiak, realiztikusak és megfelelnek az óvódás korosztálynak, de megalapozzák a világkép, a kultúra, családi kultúra, a néphagyományok, és az értékrend alapvető elemeit.

Alkalmazzuk az elemi tudományos megismerési módszereket:

- ♥ megfigyeléseket, ahol tapasztalhatják az általuk végzett munka eredményeit
- ♥ vizsgálatokat
- ♥ összehasonlításokat
- ♥ méréseket
- ♥ kísérleteket
- ♥ modellezéseket

Programunk és céljaink megvalósulásának érdekében az átlagostól, illetve a szokásostól eltérően több kirándulást, sétát, túrát szervezünk, melyeken az alábbi külön feladatok érvényesülnek.

- ♥ növénymegfigyelés, gyűjtés
- ♥ fák megfigyelése
- ♥ állatmegfigyelés

Az Állatkert közelségét kihasználva óvodánk minden csoportja örökbe fogad egy-egy állatot, melyek rendszeres látogatását állandó állatkerti belépőnk biztosítja. Társadalmi környezetünk tágabb megismerésére szolgálnak a tárlat és múzeumlátogatások.

Kiemelt figyelmet fordítunk a világnapok megünneplésére

Madarak és fák napja	május 10.
Víz napja	március 22.
Föld napja	április 22.
Turisztikai világnap	szeptember 27.
Állatok világnapja	október 04.
Rokkantak napja	december 04.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ♥ Tapasztalatok és ismeretszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- ♥ Biztonságos életvitel szokásainak alakítása, erősítése.
- ♥ A természeti és társadalmi környezet értékeinek megőrzésére és megóvására nevelés.
- ♥ Megteremteni a tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségeit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek ismerik:

- ♥ Lakcímüket, szüleik foglalkozását,
- ♥ az elemi közlekedési szabályokat, a vízi, a légi és a szárazföldi közlekedési eszközöket,
- ♥ a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését,
- ♥ környezetük színeinek sötét és világos változatát,
- ♥ a testrészeket, testápolási teendőiket,
- ♥ a napszakokat,
- ♥ a növény szót, annak tágabb jelentését, fejlődését, a velük kapcsolatos munkákat,
- ♥ az állatokat, különös tekintettel a Magyarországon őshonos állatok néhány fajtáját.
- ♥ Szerezzenek olyan matematikai jellegű tapasztalatokat, melyek a környezet valóságban találhatóak.
- ♥ Legyenek képesek halmazokat képezni a megadott szempontok alapján.
- ♥ Tudjanak ítéleteket alkotni.
- ♥ Kialakul a biztos számfogalmuk és térszemléletük.
- ♥ Szívesen játszanak matematikai játékokat.
- ♥ Szeressék meg a matematikát.
- ♥ Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.

5.7. A munkajellegű tevékenységek

Helye a nevelés folyamatában:

- ♥ A munka az ember számára természet adta szükségszerűség.
- ♥ A játékban megtalálhatóak a munkára nevelés elemei, pl. munkafolyamatok és mozdulatok utánzása, játékszerek gondozása.
- ♥ A gyermekek munkáját a nevelés céljai határozzák meg.
- ♥ A munkára nevelés minden tevékenységben napi rendszerességgel nyomon követhető, sokrétű kapcsolatban áll minden nevelési területtel.
- ♥ Tervezése, szervezése automatikusan kapcsolódik a különböző tevékenységi formákhoz.

Célja:

- ♥ A különböző munkafajták végzése során, gyermekeink feladattudatának, felelősségérzetének megalapozása, fejlesztése.

Feladata:

- ♥ Fejlődjön a gyermekek önállósága, kitartása, önértékelése.
- ♥ A gyermeki munkát a jártasság és a készség fokára kell emelni.

A fejlesztés tartalma:

A munka olyan tevékenységi forma, mely gyakorlása során a gyermekek önállósága, tapasztalatszerzése, a természeti környezet megismerése folyamatosan bővül, illetve fejlődik.

Az óvodában végzett gyermekmunka tartalmánál fogva három csoportra osztható:

Önkiszolgáló munka: ha kialakítjuk a gyermekben az önmagával szembeni igényességet, környezetéhez is így viszonyul majd.

Közösségért végzett munka, alkalomszerű munka: elősegíti a közösségi szellem, illetve tudat kialakulását, a mások iránt érzett felelősség, toleráns viselkedés alapjainak lerakását.

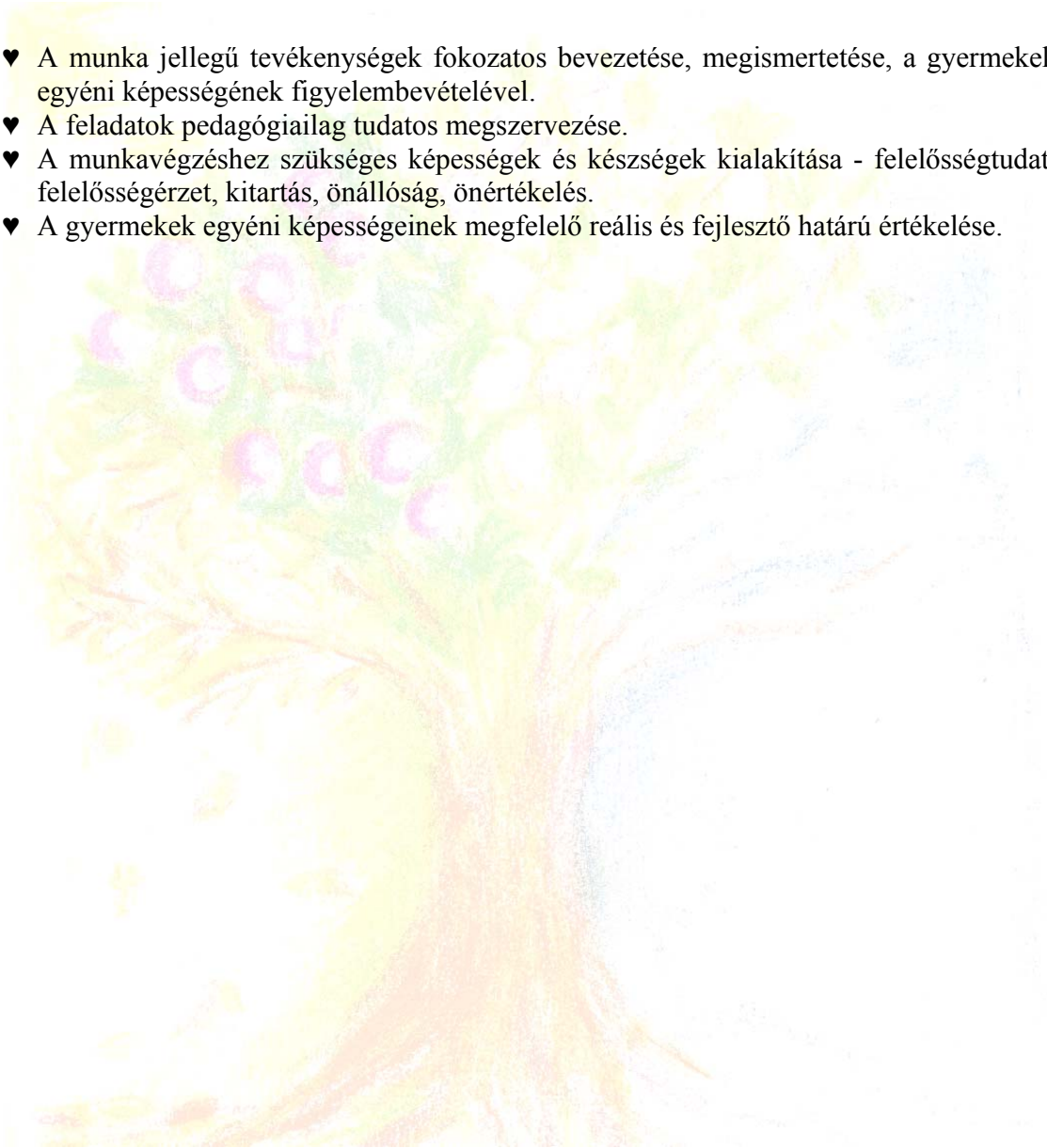
Növény- és állatgondozás: teljesen átszövi a mindennapokat. Ez a tevékenység már önmagában is szemléletesen, tapasztalatok nyújtásával erősíti az élő és élettelen környezet iránti felelősséget.

Mindhárom munkafajta végzése során érvényesül az „Élet-program” filozófiája, így a fejlődés várható jellemzői a különböző nevelési területeknél illetve tevékenységformáknál jelentkeznek.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A munka jellegű tevékenységek fokozatos bevezetése, megismertetése, a gyermekek egyéni képességének figyelembevételével.
- ♥ A feladatok pedagógiailag tudatos megszervezése.
- ♥ A munkavégzéshez szükséges képességek és készségek kialakítása - felelősségtudat, felelősségérzet, kitartás, önállóság, önértékelés.
- ♥ A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő reális és fejlesztő határú értékelése.

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvónők által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A gyermek cselekvő aktivitását felhasználva biztosítjuk a közvetlen, valamennyi érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségét képességeik optimális fejlesztését.

Kielégítjük az érdeklődésüket, rávezetjük őket a gondolkodás örömeinek átélése, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére.

A tanulás idejét a gyermekek képességeitől és motiválhatóságuktól függően, differenciáltan kezeljük. Figyelembe vesszük a gyermekek előzetes ismereteit, tudását.

A tanulás formái:

- ♥ az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- ♥ a cselekvő tanulás
- ♥ a spontán játékos tapasztalatszerzés
- ♥ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ♥ az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- ♥ a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- ♥ az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A tanulás során pontossá válik észlelésük, érzékelésük, megfigyelő-képességük. Tartóssá válik a figyelmük, az emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk.

Az óvodapedagógus feladata

- ♥ A különböző tanulási tevékenységek irányítása során, az egyéni képességeknek megfelelő pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- ♥ Ismerje meg és alkalmazkodjon a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez.
- ♥ A tanulási tevékenység során alkalmazza az egyéni, differenciál bánásmódot.

A tanulás során érvényesül az „Élet-program” filozófiája, így a fejlődés várható jellemzői a különböző nevelési területeknél illetve tevékenységformáknál jelentkeznek.

6. A Szív Óvoda kapcsolatrendszere

A **Szív Óvoda** alkalmazotti testületének a fenntartó Terézvárosi Önkormányzat biztosítja a munka feltételeit és meghatározza annak rendjét.

A **Szív Óvoda** szakmai kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek fontos szerepet töltenek be a gyermek életében óvodába lépés előtt, óvodai élete során, és az óvodai élet után.

Óvodánk az Aradi utcai bölcsődével tart fenn közvetlenkapcsolatot. A leendő kiscsoportos óvodapedagógusok meglátogatják a bölcsődét, és tájékoztatják a szülőket a **Szív Óvoda** mindennapjairól.

Célunk, hogy folytassuk az együttműködő partneri kapcsolatot a gyermekek zökkenőmentes óvodába lépése érdekében.

Az óvodai munka során pedagógiai kapcsolatot tartunk a kerületi Szakmai Munkaközösségekkel, kerületi mentorokkal, óvodai szaktanácsadóval. A problémák megoldásában igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó segítségét.

Kapcsolatot tartunk a terézvárosi iskolákkal. Elmegyünk a nyílt napokra, meglátogatjuk a kiállításait, programjaikat. Lehetőséget biztosítunk az iskolák számára, hogy az óvodánkban ismerkedhessenek meg a jövőendő iskolás gyermekekkel.

Célunk, hogy olyan tartalmas kapcsolatot alakítsunk ki, mely elősegíti a gyermekek zavartalan iskolakezdését.

Valljuk, hogy a nevelésben a család szerepe az elsődleges, melyre építünk, és azt kiegészítve szolgáljuk a gyermek harmonikus fejlődését.

A kapcsolattartás formái:

Beszoktatás: A szülők az óvodapedagógusokkal közösen segítik a gyermekek beilleszkedését az óvoda életébe.

Családlátogatás: Fontos feladatunk annak feltérképezése, hogy a család és az óvoda nevelési elképzelései és nevelési módszerei megegyeznek-e. Meg kell keresnünk a lehetőséget az egységes nevelésre, melyben segít a gyermek és a család megismerése.

Szülői értekezlet: Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekcsoport fejlődéséről. A nevelést érintő témákban előadásokat szervezünk, logopédus, gyermekorvos, pszichológus segítségével.

Összevont szülői értekezlet: Tájékoztatót adunk a szülőknek az óvoda pedagógiai munkájáról. Rendszeresen beszámolunk a minőségfejlesztési csoport működéséről, a sikerekről és a feladatokról.

Az éves programnak megfelelően előadókat hívunk meg a családok szemléletformálásának segítésére.

Nyílt napok: Megismertetjük a szülőket a korszerű nevelési eljárásokkal, ízelítőt kaphatnak az óvoda életéből. Együtt játszhatnak és tevékenykedhetnek gyermekeikkel.

Fogadó órák: Reálisan tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, megbeszéljük a következő időszak nevelési feladatait. Valamennyi tanköteles korú gyermek szüleivel egyéni beszélgetést kezdeményezünk.

Közös programok szervezése: Különféle rendezvényeket szervezünk, ezáltal is erősítve a család és az óvoda kapcsolatát.

A családok tájékoztatásának formái:

Zöld fal:

- ♥ Környezetünk állapotára vonatkozó adatok
- ♥ Publikációk, könyvek jegyzéke.
- ♥ Felhívások környezetvédelmi akciókra.
- ♥ Egészségnevelési és életmóddal kapcsolatos tanácsok.
- ♥ Tájékoztatás a csoportokban folyó környezeti jellegű tevékenységekről.
- ♥ Naprakész honlappal biztosítjuk a pontos tájékoztatást.
- ♥ Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a „Zöld óvoda” – val kapcsolatos tevékenységekről.

Szülők híradója:

- ♥ Az óvodai étellel kapcsolatos információk, tudnivalók, kérések.
- ♥ Információs tasak a szülőknek- mit várnak az óvodától.
- ♥ A beiskolázási időszakban, csak informális segítséget adunk a szülőknek, az iskolaválasztással kapcsolatban.

Közös programok a szülőkkel.

A leendő gyermekeknek és szüleiknek lehetőséget adunk az óvoda megismeréséhez, nyílt nap szervezésével.

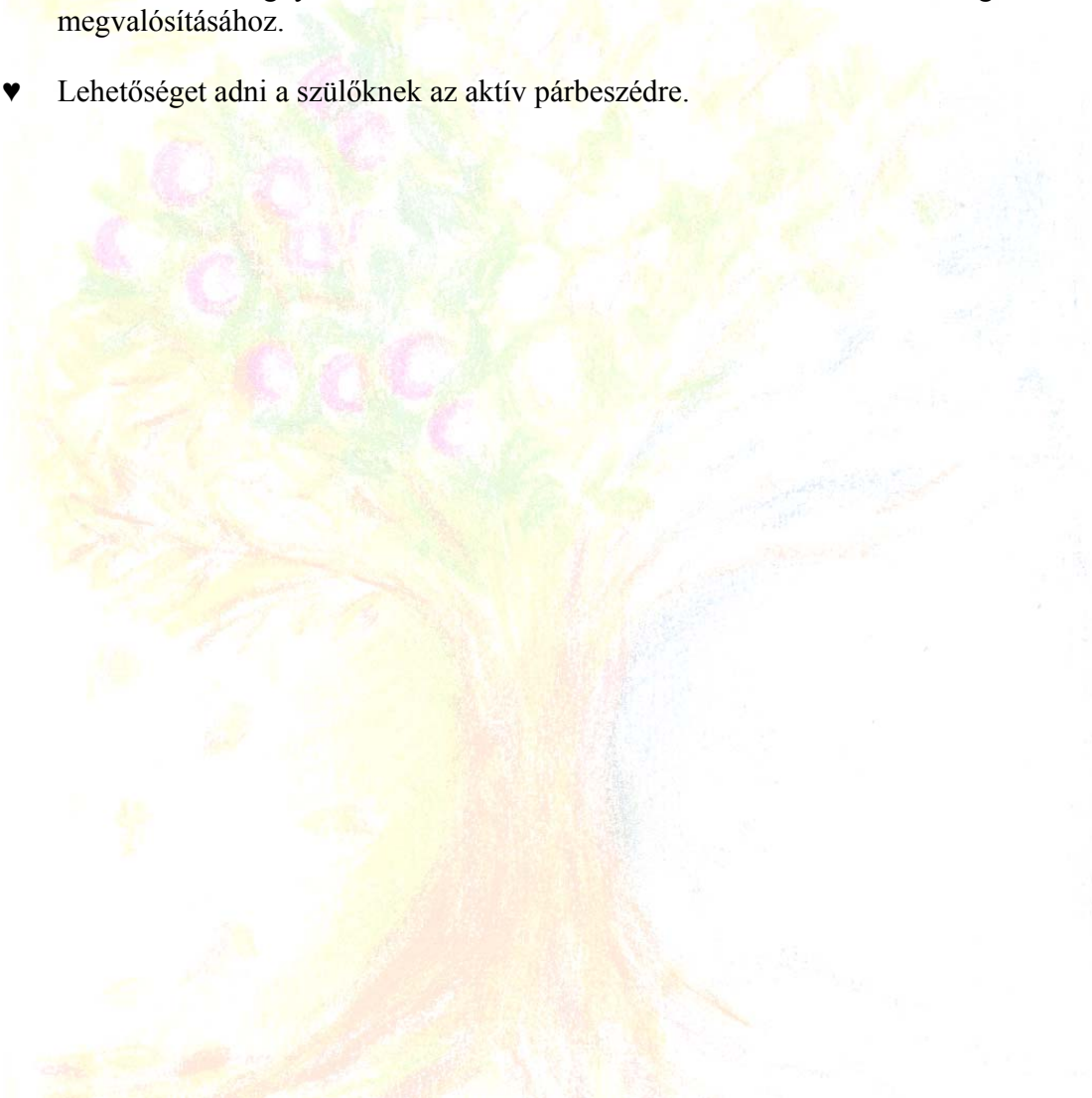
Rendszeres óvodapszichológusi fogadóórát szervezünk.

Előadásokon, beszélgetéseken adunk lehetőséget a nevelési problémák megoldásához.

Az óvodapedagógusok feladata

- ♥ A családok hagyományainak, tradícióinak, szokásaiknak, nevelési elveinek, elvárásainak, értékrendjének megismerése, célkitűzések egyeztetése.
- ♥ A családok megnyerése a Szív Óvoda nevelési célkitűzéseinek elfogadásához, megvalósításához.
- ♥ Lehetőséget adni a szülőknek az aktív párbeszédre.

7. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység a Szív óvodában.

**„A gyermek gyermekkorra boldog legyen, és hogy saját, valamint a társadalom javára élvezze azt”
(ENSZ 1959. évi nyilatkozata).**

A gyermek szociális válsághordozó. A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi hatások, az érték és a normaválság miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti a hatását és leggyakrabban a gyermekeken vezetődik le. Problémát okoz a család, a szűkebb társadalmi környezet elhanyagoló nevelése, a családi konfliktusok. A család életszínvonalának drámai csökkenése veszélybe sodorhatja a kisgyermek nyugodt fejlődését.

Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája itt érzékelhető először.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a mentálhigiénés munkacsoport vezetője látja el, a gyermekvédelmi törvényben meghatározottak szerint.

Cél:

- ♥ A gyermekek érezzék jól magukat a Szív Óvodában a társaik és a felnőttek között egyaránt.
- ♥ A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életének segítségével igyekszünk megakadályozni a szocializációs problémákat.
- ♥ A nyilvántartásba vett gyermekek személyisége kiteljesedjék, és önmagukhoz mértén fejlődjék.

Feladat:

- ♥ Megfelelő információk gyűjtése, a kiváltó okok feltárása,
- ♥ együttműködés a szülőkkel,
- ♥ tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről,
- ♥ a **Szív Óvoda** valamennyi gyermekére érvényes prevenció,
- ♥ kapcsolat kialakítása és tartása a külső segítő intézményekkel és szervezetekkel,
- ♥ a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára speciális foglalkozás, segítségadás,
- ♥ rendszeres pszichológusi tanácsadás a rászoruló szülőknek,
- ♥ a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése és fejlődésének segítése,
- ♥ az egészségügyi gondok feltárása,
- ♥ a nevelési problémák feltárása.

Alapfeltételnek tekintjük a gyermekek személyiségének, családi hátterének, környezetének megismerését. Családlátogatások alkalmával láthatjuk a gyermekeket saját környezetükben, így jobban megértjük a gyermekeket, szülőket.

Bizonyos esetekben meg kell győznünk a szülőket, hogy nem csak a túlélés a fontos (a gyermek jóllakjon, megfelelő ruhákkal rendelkezék stb.), hanem a gyermeki szükségletek kielégítése is, mint pl. az együttes játék, közös kirándulások, vakációzás. Célunk, hogy a családok igyekezzenek „családcentrikusan” viselkedni, élni.

Fontos feladatunknak tartjuk a vészhelyzetek felismerését, bár szerencsére óvodánkban nagyon ritkán fordul elő.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a gyermekek félszége mögött valamilyen zavar van. Újra és újra bevonjuk a beszélgetésbe a visszahúzódókat, mert a problémák feltérképezésére néha elég beszélgetni a gyermekkel.

Az óvodavezető feladatai

- ♥ A gyermekvédelmi esetekben az óvoda vezetője köteles intézkedni.
- ♥ Begyűjti az információkat, az óvónő, a gyermekvédelmi felelős jelzésére felkeresi a megfelelő segítő szolgálattal.
- ♥ Megelőzés céljából folyamatosan tartja a kapcsolatot az óvoda orvosával és a védőnővel.

A mentálhigiénés munkaközösség vezetőjének konkrét feladatai

- ♥ Ügyintézés.
- ♥ A feladatok koordinálása.
- ♥ A belső információ áramoltatása.
- ♥ A kapcsolattartás: a fenntartóval, a Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő Központtal, a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- ♥ Az óvodapedagógusok tájékoztatása a gyermekvédelem feladatairól.
- ♥ A gyermekek felmérése.

Hátrányos helyzetűnek számít, akinek alapvető szükséglet kielégítése lehetőségei korlátozottak. Családjá az átlagoshoz képest negatív eltérést mutat.

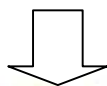
Az óvodapedagógus feladata

- ♥ Kölsönös bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel,
- ♥ Minden kisgyermek részére biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket, lehetőségeket, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésével, családi, vagyoni helyzeténél fogva vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak, pl. a hiányzás okainak feltárása, megszüntetése, a szükség esetén óvó-védő intézkedések alkalmazása.

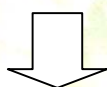

8. A Szív Óvoda szakmai dokumentumainak egymásra épülése.

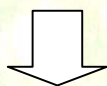
Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

„Élet-program”

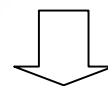
Az óvoda éves munkaterve és értékelése
Készíti az óvoda vezetője

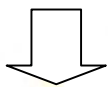
A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja
Időkeret: 1 év
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

Nevelési és tanulási terv
Időkeret: 3 hónap
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

Szervezési feladatok
Időkeret: 3 hónap
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

Tevékenységek fejlesztési terve
Időkeret: 1 hónap
Készítik: a csoportos óvónők
Ellenőrzi: az óvoda vezetője

**Harmonikusan fejlődő gyermekek nélkül nincs bizalomra érdemes jövő,
s nincs emberarcú társadalom sem. A gyermek ugyanis magával viszi
azt a toleranciát, vagy intoleranciát, melyet kisebbségként
gyermekkorában megélt, megtapasztalt, s eszerint fog felnőttként
viselkedni, így fog empátiával és segítőkészséggel vagy elutasítással és
elfordulással a nálánál gyengébbekhez viszonyulni.**

Budapest, 2010. március 24.

Etelakyné Sarkadi Gabriella
Óvodavezető

Felhasznált irodalom

Az óvodai nevelés országos alapprogramja

- Loránd Ferenc Bevezetés a pedagógiába
Szemelvénygyűjtemény – Egyetemi jegyzet
OKKER Oktatási Iroda 1997.
- Gordon W Allport A személyiség alakulása
Gondolat Kiadó
Budapest 1985.
- Imre Sándor Neveléstan
STUDIUM Kiadó
Budapest 1995.
- B. Méhes Vera Az óvónő és az óvodai játék
Tankönyvkiadó 1982.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin Komplex Prevenációs Óvodai program
„Kudarccal az iskolában”
VOLÁN HUMÁN Oktatási és Szolgáltató RT 1997.
- Dankó Evinné dr JMK Óvoda
Dr Pereszlényi Éva Módszertani útmutató I. Kötet
ALCIUS BT Budapest 1998.
- Bartha Jánosné Legyen a jó modor mindennapi ékességünk
Láda Bálintné Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézet
Debrecen 1995.
- Nagyné Jánosi Éva Pedagógiai programkészítés az óvodában
Kövérné Toldi Zita Debrecen 1996.
- Mályva Mályva Program és Gyakorlat
Alkotóközösség VOLÁN HUMÁN Oktatási és Szolgáltató RT.
1998.
- Labanc Györgyi Óvodások környezeti nevelése
Réce-füzetek 5.
Alapítvány a Magyarországi Környezeti
Nevelésért Budapest 1998.
- Losoncz Mihályné Az óvodai anyanyelvi nevelés továbbfejlesztése
Tanítóképző Főiskola Kecskemét 1989.

Dr. Gósy Mária	Beszéd és óvoda NIKOL GMK 1997.
Gerencsér Attila	Módszertani segédanyag az Óvodai Nyelvi Kommunikációs Programhoz Debrecen 1994.
Dankó Ervinné Dr.	Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban DINASZTIA Kiadó Budapest 1993.
Nagy Jenőné	Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok 1997.
Nagy Jenőné	Óvodai programkészítés, de hogyan? Országos Közoktatási Intézet Budapest
Forrai Katalin	Ének az óvodában Zeneműkiadó Budapest 1975.
Falvay Károly	Ritmikus mozgás, énekes játék Országos Pedagógiai Intézet Iskolafejlesztési Központja és a szerző közös kiadása
Herczog Mária	A gyermekvédelem dilemmái Pont kiadó 1997.
Strauszné Simonyi Erzsébet	Az iskolai gyermekvédelem helye a gyermekvédelem rendszerében Fővárosi Pedagógiai Intézet Budapest 1997.
ENSZ	Gyermekek jogok

Az „**Élet – program**” megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az eszköz megnevezése	Az eszköz megtalálhatósága
Az „Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata” kiadványai.	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
A „Környezetünkért” óvodai egyesület kiadványai	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
A „Magyar Madártani Egyesület” kiadványai	Az óvodavezetői iroda, könyvtár
Növényházak	Első udvar Valamennyi csoport
Madáretetők	Első udvar – hátsó udvar
Akváriumok	Valamennyi csoport
Kerti tó – halakkal	Hátsó udvar
A mikrovilágunkat felfedező eszközök	Valamennyi csoport
Távcsövek	5. csoport
Mikroszkóp	Valamennyi csoport
Nagyítók	Valamennyi csoport
Iránytűk	Valamennyi csoport
Bogárgyűjtő készletek	Valamennyi csoport
Térképek	Valamennyi csoport
Könyvek	Valamennyi csoport
A szelektív hulladékgyűjtés kellékei	Az első lépcsőház
Készségfejlesztő játékok	Valamennyi csoport Első udvar – hátsó udvar Tornaterem
Kerékpárok, rollerek	Első udvar – hátsó udvar
Tornapad	Tornaterem
Tornaszőnyeg	Tornaterem
Bordásfal	Tornaterem
Óvodai többfunkciós mászó készlet	Tornaterem
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport Udvar
Mozgáskultúrát, mozgásigényt, mozgásfejlődést segítő eszközök	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport Udvar

Az eszköz megnevezése	Az eszköz megtalálhatósága
Maxi mozgáskotta készlet	Tornaterem
A magyar népi kultúra bemutatását szolgáló művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD.	Valamennyi csoport Könyvtár
A más népek kultúráját bemutató művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD	Könyvtár Valamennyi csoport
A klasszikus, polgári kultúra bemutatását szolgáló művészeti albumok, zenehordozók, CD, DVD	Könyvtár Valamennyi csoport
Táncruhák, kiegészítők, népi hangszerek, ritmushangszerek (minden gyermek számára), készségfejlesztő játékok	Tornaterem Valamennyi csoport
Kézműves műhely – szövőkeretek, hímző rámpák, természetes alapanyagok körmöcske, varrógép, varróeszközök	Kézműves műhely Valamennyi csoport
A szociálisan rászoruló gyermekeknek megszervezett fejlesztő foglalkozások eszközei	Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport
Az érzékelést és az észlelést fejlesztő speciális játékok	Tornaterem Fejlesztő szoba Logopédia Valamennyi csoport
Az Illemerke program kellékei	Valamennyi csoport
Az egészséges táplálkozáshoz szükséges eszközök: gyümölcscentrifuga, gyümölcsaszaló, teafőzők, kenyérsütő gép.	Valamennyi csoport Konyhák

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte és elfogadta a szülők részéről: 2010. március 25.
Iktatószám: 79/2010.

Véleményezte és elfogadta a Szív Óvoda nevelőtestülete: 2010. március 26.
Iktatószám: 80/2010.

Jóváhagyta:
Budapest Főváros VI. kerület Terézváros
Képviselő Testülete 2010. április 29.
Határozatszám: 134/2010.

Érvényességi rendelkezés a nevelőtestület határozata alapján

Az „**Élet – program**” érvényességi ideje:

„**Élet – program**” életbe lép: 2010. szeptember 1.
„**Élet – program**” hatályát veszti: 2015. augusztus 31.

Az „**Élet – program**” módosításának feltételei:

A program módosítását a döntés-előkészítő, véleményező és elfogadó testületek közül bármelyik kezdeményezheti a nevelőtestület felé szóban és írásban. A nevelőtestület a módosítási javaslatot a fennálló jogszabályok értelmében véleményezi, illetve dönt a módosítás elfogadásáról.

A módosítás lehetséges indokai:

- ♥ Az „**Élet – program**” tartalmát érintő törvényi változás,
- ♥ A fenntartónak a **Szív Óvodát** érintő rendeletének változása,
- ♥ Alapító okirat módosítása,
- ♥ Az óvoda vezetésében történt személyi változások,
- ♥ A nevelőtestület kezdeményezése,
- ♥ A Szülői szervezet kezdeményezése,
- ♥ Előre nem látható okok.

Az „**Élet – program**” hivatalos tárolási helye:

- ♥ Az óvoda könyvtára,
- ♥ az óvodatitkár irodája,
- ♥ az óvodavezető irodája.

Az „**Élet – program**” olvasható:

- ♥ www.terezvaros.hu,
- ♥ www.szivovoda.hu.

